

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szubotica, 1926 KEDD május 11.

131. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg 3. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Vezérek beszéde alvezérek cselekedete

Néhány hét előtt Pribicevics Szvetozar, vasárnap pedig a másik demokrata párt vezére, a jugoszláv politikai élet általánosan tisztelt és becsült vezetője, Davidovics Ljuba szolt a Vajdaság magyarjaihoz. A politikus, akitől kisebbségi újságíró kér nyilatkozatot, vagy aki népgyűlésen szónokol o'yan választók előtt, akiknek sorában tekintélyes számban vannak a nemzetiségi kisebbségekhez tartozó polgárok is, természetesen nem beszélhet a kisebbségek ellen. A mi örök optimizmusunkat nem törte meg az a sok csalódás, amelyben részünk volt, amikor a jugoszláviai magyarságnak tett ígéretek beváltására került a sor, mi ma is bizók, reménykedők és hívők vagyunk, mi olyan komolyan vesszük Davidovics és Pribicevics személyét is, hogy nem pusztán udvariaságnak, nem kortesfogásnak, hanem komoly politikai programnak véljük, ha ők azt jelentik ki, hogy meg kell teremteni a teljes szolidaritást a jugoszláviai magyarokkal és németekkel, akiknek teljes jogú állampolgárokká kell lenniük.

El kell hinnünk, hogy Pribicevics is, Davidovics is komolyan akarják a megbékülést, a lelkek óhajtott harmóniáját s ha a kijelentéseikben nincs is sok kézzel fogható realitás, vannak ők annyira demokraták, hogy már a jugoszláviai magyarságnak komolyan hajlandók megadni azokat a jogokat, amit az igazi demokratsa szellem s a kisebbségek védelméről szóló nemzetközi szerződések megkívánnak s amelyek megadása tekintetében az utódállamok közt Jugoszlávia a legszűkmarkubb.

De nemcsak Davidovicsról és Pribicevicsről hisszük el, hogy gyűlölet nélkül s becsületos szándékkal foglalkoznak a jugoszláviai magyarság ügyével, hanem az a meggyőződésünk, hogy ugyanilyen tiszta, becsületos jóindulat vezet a radikális párt exponenseit is, akik szintén nem fukarkodnak állampolgári jogainkat és egyenlőségünket hirdető kijelentésekben.

Ha így van, mi hát az oka, hogy a szavak nem változnak tettekké?

Nem tűnt-e fel Pribicevicsnek, Davidovicsnak vagy Redonics Jovának például az, hogy ha megérkeznek Szuboticára, bekátrányozott, megrongált cégtáblák közt visz el az utjuk? Nem vették észre, hogy abban a városban, amelyben letagadhatatlanul laknak magyarok is, egyetlen magyar felírást sem lehet látni? Nem tudják-e, hogy még ezt a

hivatalos utmutatót is bekátrányozták, amely a beteget igazítja utba, hogy hol kap orvosi rendelést.

Mi ebből a kátrányozó-sportból nem akarunk nemzetiségi sérelmet konstruálni. A magánvagyonnak ezt a megtorlatlan rongálását csak szimbólumnak tekintjük. Annak a szimbólumnak, hogy mennyi minden szabad, mennyi gonoszság marad büntetlen, ha az a magyarok ellen irányul.

Minden párt, minden fórum s minden társadalmi szervezet, ha áldozatot és támogatást kér a közönségtől, megtalálja a magyar szót is. Ugyanazok, akik elcsufítják a kereskedő boltját, mert a cégtábláján egy magyar szó akad, fanatikus buzgalommal aggatják a lelkesedésre, az áldozatkészség megnyilvánulására biztató plakátokat, noha azokon magyar szöveg is van. Ezzel a kétféle nacionalizmussal foglalkozni nem a

mi tisztünk. Az országos pártok Vajdaságba jövő vezéreinek azonban meg kell érteniük, hogy mik az okai, ha magyar tömegeket nem találunk híveik közt. Ezek a gyűlölségből fakadó, gyűlöletet hirdető kilengések, amelyeket ma „felelőtlen elemek”, holnap hivatalban lévők büntetlenségük tudatában elkövetnek.

Mert a vezérek, bármilyen szöveget beszélnek is, csak beszélnek. A híveik ellenben cselekszenek.

Byrd alezredes elérte az Északi Sarkot

Több ízben körülrepülte a sarkot és ledobta az amerikai lobogót

Oslóból jelentik: A Spitzbergákról részletes jelentés érkezett arról, hogy Byrd vasárnap éjjel tizenkét óra ötven perckor indult utnak és délután négy óra huszkor tért vissza. Az egész uton gyönyörű idő kedvezett a repülésnek és az alezredes egyik kezével a napkompaszt tartva, másik kezében a gép kormányát irányítva, eszközölt méréseket. Amikor az alezredes megállapította, hogy gépe az északi sark felett

van, több ízben körülrepülte a sarkot és ledobta az amerikai lobogót. Az eszközök mérések és megfigyelések legnagyobb részét igazolják Pearynak közléseit. A sarkvidéken a mágneskompaszt nem lehetett használni, mert nagy elhajást mutatott, a napkompasz azonban kifogástalanul működött. Érdekes, hogy a sark elérése előtt hat mérföldnyi távolságban a repülőgép egyik

motorja elromlott és a pilóta visszát akart fordulni, Byrd alezredes azonban, úgy határozott, hogy megkísérli a további repülést, ami sikerült is. Az alezredes balkezének több ujja lefagyott az uton, úgy hogy amputálni kellett.

Byrd alezredes visszatérése után a Spitzbergák lakossága lelkes ovációban részesítette és az ünnepélyes fogadtatásnál megjelent Amundsen is, aki gratulált az expedíció sikeréhez.

Az angol kormány teljesíti a szakszervezetek követelését

Békét várnak a nagy angol sztrájkban — A király felszólította Baldwint, hogy egyezzen meg a munkásokkal — Az osztendei szakszervezeti kongresszus kimondta, hogy támogatja a sztrájkot

A sztrájk minden napja egy millió fontba kerül Angliának

Londonból jelentik: A hétfői nap olyan jelentős enyhülést hozott, hogy most már biztosra vehető, hogy az általános sztrájk talán már kedden befejeződik.

A kedvező fordulatot a kormány békéltékeny magatartása idézte elő. Baldwin miniszterelnök, miután minden oldalról békét sürgették,

közölte a szakszervezeti vezetőikkel, hogy hajlandó a munkásoknak azt a kívánságát teljesíteni, hogy a bányatulajdonosok vonják vissza a kizárást

és álljanak el a bérek redukciójától. A kormány ígérte a szakszervezetek még nem vették hivatalosan fontolóra, de minden jel szerint

elfogadják a békeajánlatot és kiadják az utasítást a sztrájk beszüntetésére.

A döntő lépést a béketárgyalások megindítására maga a király kezdeményezte, aki

magához kérte Baldwint és kifejezte előtte azt a kívánságát, hogy a kormány egyezzen meg a munkásokkal.

A kormány békehangulatát mindenek mellett az is siettetette kialakulni, hogy a sztrájk minden napja egymillió font veszteséget jelent az államnak.

Ezt a hatalmas összeget a Daily Mail szerint Churchill új adókkal fogja pótolni, nehogy a költségvetés egyensúlya felboruljon.

A kormány hivatalos lapja, a British

Zavargások és fosztogatások

A hétfői napon a zavargások az egész országban kiújultak. Prestonban a rendőrségnek több ízben kellett közbelépnie és a tüntetőket szétszórnia.

A kora reggeli órákban egy négyezer főből álló tömeg meglátáta a rendőrállomást, az idejében kivézenyelt katonaság azonban szétszórta őket.

A rendőrség hetven munkást letartóztatott. Hullban a tömeg több üzletet kifosztott és amikor a rendőrség közbelépett, felszedte az ucca burkolatát és nekitámadt a rendőröknek.

Az uccal harcban negyven ember súlyosan megsérült, köztük két rendőr, akiket kórházba szállítottak.

Futball-meccs a sztájkolók és a rendőrök közt

A sztájkolók hangulatát jellemzi, hogy Plymouth-ban vasárnap futballmérkőzés volt a szervezett munkások válogatott csapata — csupa sztájkoló munkás — és a rendőrség futball te-

Gazette vezércikkét közöl lord Baltour-tól, aki a cikkben feltűnő élesen támadja a szakszervezeti vezetőket és azt a vádat emeli ellenük, hogy terrordalmat akarnak felidézni.

Newcastleban a rendőrségnek két ízben kellett a tüntetőket szétszórni. A bányavidékeken főként a vasutvonalakat rongálják.

Newcastle közelében a sztájkolók felgyújtottak egy órházat.

Londonban a hétfői napon nagy drágasági pánik uralkodott. Husz az egész városban nem lehetett kapni, mintán a kereskedők elrejtik az árukat. A gyűlöletes és főzélék jelentékenyen megrágult.

A kormány elhatározta, hogy az élelmiszerárakat maximálja és egyúttal szigorú intézkedéseket léptetett életbe az élelmiszer drágulása ellen.

A mérkőzést óriási közönség nézte végig és lelkesen megtapsolta a plymouthi rendőrfőnök feltségét, aki maga is futballrajongó és a rendőrök csapatának élén a kezdőru-

ást tette. A verseny egyébként azzal végződött, hogy

a sztrájkoló munkások legénysége 21-re megrögzte a rendőrség csapatát.

Londonban vasárnap délután felvonultak az önkéntes kisegítőcsapatok, hogy autóbuszokon a kirándulók helyekre vigyék a közönséget és néhány helyiforgalomban lévő vonatot is elindítottak. A sztrájkoló családial is örömmel felszállottak a kocsikra, amelyek minden jelentkezőt fölvettek és zsufolásig megteltek.

A sztrájk mellett döntött az oszteni kongresszus

Osztekből jelentik: A szakszervezeti kongresszus tanácskozása vasárnap bevégeződött. A szállítómunkások megerősítették azt a régebbi határozatukat, hogy

minden Anglia felé irányuló szénkivált meg kell akadályozni.

Kimondották, hogy nem engednek engedélyt szállítani Angliába és egyetlen kikötőben sem szabad angol hajónak utazó szén adni. A bányamunkások és a szállítómunkások szakszervezeteinek megbízottai együttes ülésen rendelkeztek el, hogy a két szakma tartozik egymást minden erővel támogatni.

A szocialisták pártokon felül álló választási kormányt követelnek

Szrbobrában volt az első szocialista gyűlés — Kétezernél több résztvevő

Az egyesült szocialista-párt vasárnap tartotta Szrbobrában első vajdasági népgyűlést, amelyen dr. Topalovics Zsivko, a központi pártvezetés főtitkára és Brkics Vojin, volt nemzetgyűlési képviselő, a noviszadi munkásbiztosítópénztár igazgatója mondtak nagyobb beszédeket, amelyeket a kétezer főnyinél nagyobb hallgatóság tetszéssel fogadott. Topalovics szerbül, Brkics magyarul és szerbül beszélt.

Topalovics és Brkics beszédeikben hangoztatták, hogy a polgári pártok már hét év óta államjogi vitákban merítik ki egész tevékenységüket, csak hogy ne kelljen a választóknak adott ígéreteiket bevállalni. Pribicević Jugoszláviát, Pasicsék Nagy-Szerbiát, Radicsék Nagy-Horvátországot hirdetik, de a polgári pártok az alkotmány végrehajtását nem követelik. Az alkotmány harmadik fejezete a szociális intézkedések egész sorát tartalmazza. Ma sincs meg a rokkantsági és agkorra való biztosítás, noha az alkotmány ezt előírja. Ma sincs a munkásbiztosítás a földmunkásokra kiterjesztve, ami nagy elégedetlenséget okozott. A munkanélküliek száma szaporodik és nehogy hivatalos adatok legyenek, mennyi a munkanélküli és mennyi az ellátatlan, a földmunkás szerveződéseket már nem kötik meg a községhez, különben kiderülne, mennyien maradtak ellátatlanul és ezéről az államnak kellene gondoskodnia. Statisztikai adatokat soroltak fel az agrárreform hiányos végrehajtásáról. A vajdasági termőföldek hetven százaléka öt-hat év óta nincs kellőleg megművelve.

A párt követeli a községi autonómia visszaállítását és a községi választások megújítását. Követelik a korrupció kiirtását. Csak a politikai pártok felett álló választási kormány volna az egyedül, amely mellett a népakarat megnyilvánulása biztosított volna.

A népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyet elküldenek a belügy- és a szociálpolitikai minisztereknek, a melyben a földmunkások részes kérdésének rendezését és a többi sérelem sürgős orvosolását is követeli.

Az egyesült szocialista-párt a Vajdaságban folytatni fogja választási agitációját.

A vajdasági városok parlamentje

Hétfőn nyitották meg a vajdasági városok szövetségének közgyűlését

Becskerekéről jelentik: A Vajdasági Városok Szövetsége Becskerekre hívta össze közgyűlését, hogy a községi törvénytervezetet megvitassa. A közgyűlést hétfőn délelőtt nyitották meg a vármegyeház nagytermében.

A közgyűlés résztvevői Noviszadról dr. Milovanovics Milován polgármester, a szövetség elnöke, Klicin Predrag tanácsnok, a szövetség titkára, Szubotičáról Malagurszki Albe polgármester és dr. Sztipics Károly városi főügyész, Szomborból Kongovics Anton városi főszámvivő, Szentáról Vukicsević Szvetozár városi főjegyző, Kikindáról Lepedát Milivoj polgármester és Rotarov tanácsnok, Versecről Jovanovics Szvetolik polgármester, Belackváról Novi-

caik Mladen polgármester, Pancsevórá Gyiszlavics Vása polgármester, Becskerekéről Alekszics Bogoljub polgármester, Ráics Szima tanácsnok, dr. Száics Jován városi főorvos és Vulin Grigorije városi főjegyző. A megye részéről megjelent a konferencián Krstics Vása alispán is, valamint dr. Margán Vladimir árvaszéki elnök, a szövetség megalapítója.

Az ülést dr. Milovanovics elnök nyitotta meg, majd Klicin Predrag ismertette a törvénytervezetet, amelyet azután szakaszonként vettek tárgyalás alá. Az ülés egész napon át tartott, azonban a tervezet letárgyalásával még nem készültek el és így a konferenciát kedden folytatják.

A frank-ügyet nem lehet nemzetközi bíróság elé vinni

A magyar külügyminiszter válasza Briandnak

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés hétfői ülésén Walkó külügyminiszter nagyobb beszéd keretében foglalkozott Briandnak a frankpörrel kapcsolatban történt fenyegetésével.

A külügyminiszter hangsúlyozta, hogy Briand fenyegetésait teljesen

feleslegesnek tartja, de különben is semmi olyan nemzetközi törvény nincs, amely bármilyen formában is lehetővé tenné, hogy a frankhamisítók bűnpörét a független magyar bíróságok kezeiből elvegyék és nemzetközi bíróság elé vigyék.

Zsarolás a Szrnao nevében

A becskerekai államvasuti műhely elbocsátott alkalmazottai halálra ítélték a műhelyfőnököt

Becskerekéről jelentik: Petrovics Mihajlo vasuti mérnök, a becskerekai vasuti műhely főnöke feljelentést tett a rendőrségen Iszuvics Mirko vasutas, a Szrnao becskerekai szervezetének tagja ellen hatóság elleni erőszak és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt. A feljelentés érdekes előzményei viszsanyulnak arra az időre, amikor Petrovics Mihajlot a becskerekai műhely főmérnökévé nevezték ki.

Szrnaósok a vasuti műhelyben

A becskerekai vasuti műhely munkásainak nagyrésze — mint a feljelentés elmondja — tagja a Szrnaonak és a szrnaós munkások szervezetségük révén különböző előnyöket vívtak ki maguknak a műhelyben is. A Szrnao egyik leghangosabb tagja volt a műhelymunkások között Kraljev Mladen, aki ambiciózus fiatalember. Mikor a műhely szolgálatába belépett, még csak egyszerű napszámos volt, de amint a szrnaós tevékenysége kezdett érdemekben bővelkedni, hínvezték csoportvezetőnek, majd nemsokára művezetővé lépett elő.

Kraljev Mladent pár hónap előtt megválasztották a becskerekai Szrnao elnökévé.

mintán a vasutas Szrnao végleg beleolvadt a városi nacionalista szervezetbe. Az elnökké választás annyira megújította Kraljev Mladen ambícióját, hogy azóta — a feljelentő előadása szerint — igényt tart arra, hogy műhelyi osztályfőnökké nevezzék ki. Főrekvésének azonban útját állta, hogy a múlt év decemberében három új mérnököt helyeztek át a becskerekai műhelyfőnökséghez. Az egyik volt Petrovics Mihajlo, akit a műhely főnökévé neveztek ki, a másik Filipovics Tesimir, aki a vagongyártó osztály vezetője lett, a harmadik Bjelice Janko, akit Bosznából helyeztek Becskerekre.

Mikor Filipovics Tesimir mérnököt idehelyezték, a szubotičai vasutigazgatóság második osztályának főnöke — mint a feljelentő előadja — ezekkel a szavakkal bocsátotta utnak:

— Mérnök ur, a becskerekai műhelyben van a munkásoknak egy csoportja, amelynek ön kénytelen lesz engedelmessé válni. Hovatovább ott fogunk tartani, hogy a miniszterium is engedelmessé válni fog ezeknek.

Filipovics erre az ajánlásra kijelentette, hogy nem hajlandó Becskerekre menni és csak akkor utazott el, amikor Mátics Szvetozár vasutigazgató felszólította, hogy ha bármely szabálytalanságot tapasztal bárki részéről, azonnal jelentse neki és ő a legerélyesebben fog eljárni a bűnösökkel szemben.

Eltűnik a feljelentés

Alig foglalta el Filipovics hivatalát, máris

több olyan szabálytalanságra, lopásra és csalásra jött rá, amelyet Kraljev Mladen követett el a vasut kárára.

Először csak arra szólította fel Kraljev, hogy a vezetése alatt álló csoportban teremtsen rendet.

— Nem lehet — felelte Kraljev. — Különbözn is már torkig vagyok a maga rendeleteivel.

Csakhamar rájött Filipovics, hogy Kraljev bizonyos mennyiségű deszkákat számolt el és azok ellenértékét felvette, pedig a deszkáknak nyoma sem volt a műhelyben. Ehhez hasonló többrendbeli visszaélés felfedezése után Filipovics mérnök részletes jelentést küldött a dolgról Mátics vasutigazgatónak Szubotičára, azonban

ez a jelentés érthetetlen okból sohasem jutott el Mátics Szvetozár igazgatóhoz.

A mérnök várt az igazgató intézkedésére és időközben újabb visszaélésekre jött rá. Kiderült, hogy Kraljev Mladen megszerzett egy csomag szabadjegy-nyomatványt és belőle magának és társainak magánutazások céljára szabadjegyeket állított ki. Megállapították, hogy Kraljev, aki mint művezető, hivatalos volt a tulajdonos igazgató, magyar és német munkásoknak nem igazolja a végzett tulajdonosokat és

így a munkások nem tudják megkapni a tulajdonos díját.

Ennenben saját maga és a hozzá közelálló munkások részére olyan tulajdonosokat is felszámított, amelyekben nem is voltak a műhelyben. A műhelyfőnök ezekről újabb jelentést készített és gondoskodott arról, hogy a jelentés valóban eljusson Mátics igazgatóhoz.

Elbocsátják a szrnaósokat

Mátics igazgató, amint a jelentést megkapta, személyesen utazott le Becskerekre Milosevics jogi referens kíséretében. A vasutigazgató maga folytatta le a vizsgálatot, amelynek eredménye az lett, hogy

Kraljev Mladent április 30-án elbocsátották a szolgálatból.

Közben az új költségvetés hitelredukció miatt hetven munkást elbocsátottak a műhelyből. A műhelyfőnök első sorban azokat a munkásokat bocsátotta el, akiket legkevésbé lehet használni. Ezek azonban jórészt a Szrnao tagjai voltak.

Az elbocsátások április 30-án történtek, amikor a régi költségvetési év lezárult, de ugyanazonnap bocsátották el a szolgálatból Kraljev Mladent is. Másnap, május elsején jelentkezett a főnök irodájában Kraljev Mladen.

— Főnök ur — mondotta szilárd és ünnepélyes hangon — eljöttem, hogy kihirdessem ön előtt a Szrnao határozatát. — És kihirdette a határozatot, mely szerint

Petrovics Mihajlo műhelyfőnök tartozik az összes elbocsátott szrnaóistát a műhely szolgálatába visszafogadni

és néhány, a fegyelem és rend helyreállítása érdekében kiadott rendeletét visszavonni.

Petrovics műhelyfőnök természetesen a leghatározottabban visszautasította a Szrnao beavatkozását. Mire Kraljev Mladen a következőket mondotta:

— Figyelmeztetem, hogy arra az esetre, ha ön a követeléseinket elutasítaná,

többrendbeli terroriztikus határozatot is hoztunk.

Kraljev ezután eltávozott.

Az „akcion a vezető

Felórával Kraljev Mladen eltávozása után Petrovics Mihajlo műhelyfőnök kiment a főnöki szobából, hogy lemenjen a műhelybe. Ebben a pillanatban az előszobába vérben forogó szemekkel berontott egy fiatalember, aki

egyik kezében hatalmas turkósbottot, a másikban pedig egy kivont katonai bajonettet tartott.

A harcias ifjú mindkét fegyverét magasra tartva megállt a főnök előtt, akit látásból ismert és így kiáltott:

— Én Iszuvics Mirko vagyok, a Szrnao akciócsapatának vezetője. Jöttem, hogy értesítsek legújabb határozatunkról:

Ha 48 órán belül vissza nem fogadod összes tagjainkat, akkor vége az életednek.

Filipovics és Bjelice mérnökök, akik a zajra figyelmesek lettek, ekkor már kirohantak a másik szobából. Filipovics revolvért rántott, Bjelice pedig, aki csak a felemelt furkósbottot látta, odaugrott, elkapta a bottot, hogy kicsavarja Iszuvics kezéből.

Ekkor látta csak meg Bjelice mérnök, hogy a másik támadó kezében bajonett van, amelyet ekkor már magasra emelt és lesújtani készült Bjelice-re. A fenyegető helyzetben a ürge Bjelice kikapta Filipovics kezéből a revolvért és hátraugrott a lesújtó társurás elől. Amikor a támadó Iszuvics a revolvért észre vette, megfordult és futásnak eredt. A megtámadott mérnökök azonnal feljelentést tettek a rendőrségen Iszuvics ellen hatóság elleni erőszak és szándékos emberölés kísérlete miatt.

A rendőrségen előállították Iszuvicsot, de kihallgatása után szabadlábra helyezték, az eljárást azonban tovább folytatják ellene.

KISEBBSÉGI ÉLET

A kisebbségi parlamenti-front gondolata újból felvetődött Erdélyben. Párcz György a magyar párt aradi jelöltje, a kérdéssel így nyilatkozott: „A mi speciális helyzetünkben örülök, hogy a többi kisebbségek is megkötötték a kormányval a választási egyezményt és ilyenformán végre lehetőség nyílt arra, hogy a román parlamentben kiálljon az egységes kisebbségi front. A nemzetiség sorában egymás mellett élő népek léteiről azonban ezek a tárgyalások az együttműködésre utasítanak bennünket. Ha meg is választanák azt a 15 magyar képviselőt, akinek megválasztását az egyezmény kifizetésébe helyezte, nehezen tudnánk szabni ez a pár magyar ember a többségi áradat elé, de ha együtt működünk a többi kisebbségekkel és harminc-harmincben összeittünk, akkor kétségtefenül jelentős eredményeket érhetünk el. A választási egyezményrel különben máris biztosítva van a megvalósítása annak a kívánságunknak, hogy mindenki önmaga állapíthassa meg nemzetiségét és mindenki szülő maga választhassa ki azt az iskolát, amelyikben gyermekeit taníttatni kívánja. Ezzel kapcsolatban újból Arad közönségének gyűlésébe idéződik az aradi katolikus főgimnázium nyilvánossági jogának kérdése. Remélem, hogy ezt a jogot is sikerülni fog visszaszerezni, ami elsőrendű nemzeti érdekünk.”

A magánoktatási törvényt az új Ave-rescu-kormány módosítani akarja, hogy ezzel is kedvébe járjon a kisebbségeknek. A módosítás ellen a liberálisok és harca készülnek és lapjuk a Lupta már be is jelenik — az élet-halál küzdelmet. A lap a következőket írja: „A mi információnk szerint — amelyeket senki meg nem cáfolhat — bizonyos, hogy a kormány a magánoktatási törvényt nem érintheti, mert ezt elsősorban a liberálisok nem engedik meg, másodsorban pedig Goga is az állam érdekelve megegyezőnek találta a magánoktatási törvényt.”

A püstyéni járásbírósg megsejervezésével a nyitrai törvényszék kerületét súlyos csönkítés érte Nyitra utátozása ellenére a nyitrai bírósági járástól számos magyar községet szakítottak el, többek közt Gimnes, Kosztolány, Kolon, Zsere, Bábinda, Kis- és Nagykin, valamint Kalász községeket és helyükbe a nagytopolcsányi járásból számos szlovák községet csatoltak a nyitrai bírósági járáshoz. Ezzel a nyitrai járás elvesztette huszszázalékos magyar kisebbségét és a járásban és városban lakó magyar felek a jövőben nem tárgyalhatnak magyar nyelven és nem kívánhatják, hogy a bírósági határozatokat magyar nyelven közöljék veük. A kiadott rendelet szeptember elsején lép életbe, akkor kezdődik meg a lélekarhang a nyitrai bírósági járás magyar nyelvhasználatát fölött. A rendelkezés, mely újból megnyitja a magyarság jogait, élénk visszatetszést keltett, annál is inkább, mert az oly sokat hangzott megértés helyett a magyar kisebbség újabb jogfosztását jelenti.

Az erdélyi magyar színházak nevében Maurer Béla, az aradi színház igazgatója a napokban Bukarestben felkereste Goga Octavian belügy és Lepedatu pénzügyminisztereket. A színházigazgató előadta, hogy milyen végetes válságba sodorták a magyar színház művészetét a jegyadók felemelésével. A magyar színházakra azelőtt tízhat százalékos jegyadó volt kivetve; nemrégiben azonban érheterjelen okokból ezt a jegyadót huszonhat százalékra emelték fel. Maurer Béla kimutatta a miniszterek előtt, hogy a magyar színházaknak ez a méltánytalan túltörhélés ellenkezik az igazságos méltányosság-gal annál is inkább, mert hiszen a törvény világos rendelkezése szerint a

belföldi színházakra kivetett adóknál magasabb illetékeket kizárólag csak külföldi vendégszereplő társulatoknak kell fizetniök. Ha a kormány illetékes faktoral kellő időben meg nem változtatja ezt az intézkedést, egy a magyar színház művészet, amely végeredményben mégis csak része a romániai kulturintézményeknek, végveszedelembe kerül. Lepedatu miniszter a legteljesebb jóakarattal hallgatta Maurer igazgató előterjeszté-

sét és megígérte, hogy feltétlenül revízió alá veszi a felemelt adókról szóló intézkedést. Egyben arra kérte Maurert, terjesszen elő ez ügyben részletesebb jelentést, amelyben minden pontra ténjen ki. Igéretet tett arról, hogy a jövőben a magyar színházak az adózás tekintetében is teljesen egyenlő elbírálás alá essenek a román társulatokkal és ők se fizessenek tíz-három százaléknál több színházi adót.

A franciák előnyomulnak Marokkóban

A rifek szívósa ellenállnak

Párisból jelentik: Rabati jelentés szerint a franciák megkezdtek az előnyomulást a marokkói fronton. A rifek szívósa védekeznek, de heves ellenállásuk mellett is a

francia csapatok közülbelül tíz-tizenkét kilométeres, szakaszon előrevonultak.

A francia tüzérség bombázza a rifek erődítéseit.

Vérbe fult

a párisi Jeanne d'Arc-émlékünnepély

A tüntetők megtámadták a rendőrséget — Harminc rendőr megsebesült

Párisból jelentik: A Jeanne d'Arc-émlékünnepélyt vasárnap tartották meg Párisban. Az ünnepély díszes keretek között kezdődött és botrányra lejeződött be. Az emlékművek megkoszorúzása nyugodtan folyt le, azonban a katolikus és a hazaitas egyesületek menette tömörültek és a rendőrség tilalma ellenére hatalmas csoportban utat törtek maguknak az emlékművekhez. A csoport fővonulása közben minduntalan kisebb incidensek történtek, amelyek letartóztatásokkal

végződtek. Az Augustin-téren a rendőrség szétosztató fölszólítására egy lékészt ezt válaszolta: „Itt én parancsolok!”, amire letartóztatták. A legnagyobb összeütközés a Tuillériák közelében játszódott le, ahol a tömeg Daudet és Mirras vezetésével állott. Harminc rendőr megsebesült, közöttük néhányan súlyosan. A tüntető csoportból mintegy százan sebesültek meg.

A rendőrség hatvannyolc tüntetőt előállított, akik közül huszat őrizetbe vettek.

Kraft: Olyan jogokat kívánunk, amilyenek a szerbeknek voltak Magyarországon

Pribicevics: Azokat nem fogják megkapni

Vita a nemzetgyűlésen a kisebbségi kérdéstről

Beogradból jelentik: A nemzetgyűlés hétfői ülésén folytatták az osztrák kereskedelmi szerződés ratifikálásának vitáját. Az ülés megnyitásakor az ellenzék gúnyosan követelte, hogy a miniszterek jelenjenek meg a szkupstinában. A zaj csak akkorült el, amikor Kraft kereskedelmi miniszter, majd utána a kormány több tagja bejött a terembe. Szalics-Bajics muzulmán képviselő volt az első szónok. Annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a többi külföldi állammal is kössenek szerződést. Kifogásolta, hogy a bizottságok több szerződés megkötéséről tárgyalnak, de munkájuk eredményét nem terjesztik a parlament elé.

Kraft István dr. németpárti képviselő kifogásolta, hogy a szerződés nem vette figyelembe a Bánát és a Bácska érdekeit, nincs tekintettel a bánáti borkivitelre, csak Szlovénia kívánságait tartja szem előtt.

Dr. Sumenkovic Ilija demokrata kijelentette, hogy a kormánynak nincs kereskedelempolitikai orientációja. Az ország kereskedelmi összeköttetése legtöbb állammal nagyon rossz, aminek fő oka a rossz vámtarifa. A kormányval szemben bizalmatlan, a szerződést nem fogadja el.

Pivko Ljudevit dr. független demokrata kijelentette, hogy a független demokraták a szerződés ratifikálása ellen fognak szavazni, mert a javaslat nem óvja meg kellően az ország érdekeit, nem támogatja a hazai ipart és nem védi a mező-

gazdasági exportot.

A szónok ezután foglalkozott a kisebbségek helyzetével Ausztriában és Jugoszláviában. Szerinte nemcsak kereskedelmi szerződést kell kötni Ausztriával, hanem baráti egyezményt is. Jugoszláviában nincs olyan terület, amelyre Ausztria igényt tartana és Ausztria telős politikusa nem is gondolkodik az irredentára, mindamelllett a krajnai kisebbségek érdekeit nem respektálják eléggé Ausztriában. A kisebbségek maguk szervezkedtek, hogy jogaikat a reciprocitás elve alapján megvédjék. Utalt erre vonatkozólag Kraftnak a költségvetés során elhangzott beszédére. Az osztrák és a jugoszláv sajtó is kedvezően fogadta a genfi határozatokat.

D. Kraft az ausztriai szlovének helyzetéről

Dr. Kraft személyes kérdésben kért szót. Kijelentette, hogy ő elsősorban követelte az ausztriai és olaszországi szláv kisebbségek védelmét a genfi kisebbségi konferencián, amelyen harmincmillióny-kisebbség volt képviselve. A konferencián megállapodtak abban, hogy különösen támogatni fogják egymás törekvéseit és kizárták a kisebbségi mozgalmakból az irredenta törekvéseket.

— Pivko azt állítja — mondotta dr. Kraft — hogy az osztrákok részéről ezt a mozgalmat nem méltánvólják. Ez nem igaz, mert az ausztriai szlovének iránt az osztrák kormány megértéssel van. Az olaszországi, jugoszláviai és ausz-

triai kisebbségek között megállapodás jött létre Genfben, hogy regionális kompromisszum alapján rendezzék ügyeiket. Pivko kifogásolta az osztrákok iskolapolitikáját. Meg kell állapítani, hogy a szlovéniai németek követelték, hogy az osztrák kormány adjon az ausztriai szlávoknak közoktatási autonómiát. Az osztrák kormány ezt meg is ígérte, Pribicevics viszont egy magánbeszélgetésen kijelentette, hogy nálunk ezt nem fogják megkapni a kisebbségek. Mi azt kívánjuk, hogy olyan jogaink legyenek a közoktatásban, amilyen Magyarországon volt a szerbeknek.

Kraft: Tudjuk, hogy Pribicevics-től ezt nem fogjuk megkapni, a nép igazságos érzése azonban azt követeli, hogy adják ezt meg a nemzeti kisebbségeknek. Nagyon sajnálom, hogy ezekben a kérdésekben történt felszólalásainknak nem volt mértékadó körökben elég visszhangja. (Pribicevics valamit közbeszó) Pribicevics százezer Olaszországban élő iajtstvére is oktatási autonómiát követel és álláspontjuk megegyezik a mi álláspontunkkal. A krajnai szlovénekért a Szlovéniában élő nemzeti kisebbségek is közbülsztek. Mikor Pribicevics a közoktatásiügyi autonómia ellen foglat állást, tulajdonképpen az olaszországi szláv kisebbség érdekeit ellen veti.

Pribicevics: Adja meg Olaszország a mi iajtstvéreinknek azt, amit mi önöknek megadtunk, akkor meg leszünk elégedve.

Kraft: Nem vagyunk abban a helyzetben, hogy saját költségünkön óvodákat tartunk fönn. (Zaj.)

Pribicevics: Adja meg Németország a lengyeleknek azt, amit mi megadtunk önöknek.

Kraft: A németek már megadták a dánoknak és meg fogják adni a lengyeleknek is. Németországban mások a viszonyok ebben a tekintetben...

Pribicevics: Ma is a régi!

Kraft: Sokkal többet használma Pribicevics ennek az ügynek, ha kijelentené, hogy hajlandó az oktatási autonómiát elfogadni.

Pribicevics: Mi nem adunk a kisebbségeknek autonómiát, az alkotmány rendezi ezt a kérdést.

Kraft: Meggyőződésem, hogy a jugoszláv nép a kisebbségekről nem úgy gondolkozik, mint Pribicevics. A német kisebbség lépése, amit a krajnai szlovének érdekelten tett, osztrák mértékadó körök részéről is a legteljesebb megértéssel találkozt és bizonyos, hogy nem fogják adni az ausztriai szlovéneknek az oktatásiügyi autonómiát.

Pribicevics: Mi történe, ha a mi kisebbségeink Olaszországban ugyanazt a lépést tennék, mint önök? (Zaj.)

Kraft: Pribicevicsnek nemesebb szempontból kellene megiténi a német kisebbség eljárást. Kijelenthetem, hogy a krajnai szlovének kívánságai a krajnai tartománygyűlés elé kerül, mely — nem kételkedem ebben — ki fogja a kívánságokat elégiteni. Mi az olaszországi szláv kisebbségekkel együtt dolgoztuk ki a regionális kisebbségi köziragztatásból való tervezetet, mely egyforma jogokat kíván minden nemzeti kisebbség számára. Nem akarunk többet csak azt a jogot adni nekünk, amivel a szerbek rendelkeztek annak idején a Vajdaságban.

Kraft beszéde után megválasztották több bizottságot. A valorizációs törvényt tárgyaló-bizottság elnöke Jankovic Velizár lett. Az elnök ezután az ülést bekezesztette.

Sombor város közgyűlése

Nem adják bérbe a városi villamostelepet — Sombor város lemondott kegyuri jogáról

Szomborból jelentik: Szombor város kizselyesített tanácsa hétfőn délelőtt tartotta meg közgyűlését, amely iránt a napirenden lévő fontos ügyek miatt nagy érdeklődés nyilvánult meg. A közgyűlés fél tíz órakor kezdődött a kizselyesített tanács új tagjainak eskütételével.

Tonics polgármester betértesztette jelentését, amelyben kiemelte, hogy a város nagy megtakarítást ért el a lovasrendőrség leszerelése által és tovább is a takarékoság szellemében fog gazdálkodni. A polgármesteri jelentéshez Vajics Branko szólt hozzá, aki az utak portalanítását követelte. Nikolics Gyura dr. az adminisztráció megújításának nehézségét abban látja, hogy kinevezett és nem választott tisztviselők működnek. Legyuski Péter után még dr. Tapavica Szima szólt a jelentéshez, aki kifogásolta, hogy egyes éjszakai mulatóhelyeken, így az Orient-büfében és a Markovics-vendéglőben közérkölciséget sértő jelenségek észlelhetők. A polgármesteri jelentést ezután a közgyűlés egyhangúlag elfogadta.

Ezután áttértek a görögkeleti lelkészek javadalmazásának tárgyalására. A város ugyanis 1921-ben szűkhatáron hold városi földet szavazott meg a görögkeleti papság számára használatra, de a földet eddig nem vették át, mert a tanács azt a feltételt szabta, hogy a szerb hitközség ezzel szemben mondjon le az iskolaföldéről. Vajics Branko dr., a szerb hitközség elnöke felszólalásában kijelentette, hogy tovább sem mondhat le az iskolaföldéről, amelyet egyébként agrárreform célokra vettek igénybe. Jankulov esperes megállapította, hogy a föld a szerb papság egyetlen jövedelme. A közgyűlés ezután egyhangúlag megszavazta a városi földek átadását.

A városnak a római katolikus kegyura-

ságról való lemondását tárgyalta ezután a közgyűlés. Minthogy Szomborban is megalakult a római katolikus hitközség, a közgyűlés elhatározta, hogy a város a hitközségre ruhazza át a kegyuri jogokat. A szombori római katolikus hívők rövidesen megválaszthatják új plébánosukat.

A városi villamostelep bérbeadásának kérdése következett ekkor. Iakov György főmérnök javaslatot terjesztett elő, hogy a villamostelepet tartsák meg házikézelésben. A pénzügyi bizottság megállapította, hogy a városi villamostelepet kellő beruházások eszközzése után jövedelmező vállalatná lehet fejleszteni. Erre a célra bankkölcsönt kaphat a város. A javaslat részletesen indokolta, hogy miért nem szükséges a telepet a Mac-

Daniel-csoportnak vagy a jugoszláv Ganz-részvénytársaságnak bérbeadni. A pályázók hosszú bérlettartamot kötnek ki, a villamostelep helyzete pedig így is lényegesen megjavult. Nenadov Mita és dr. Tapavica Szima felszólalása után a közgyűlés elfogadta a javaslatot, amely szerint a villamostelep tovább is a város rezsijében marad.

Végül Szombor város volt vadászati bérlejtének, Vloics Velimirnek kérelmét tárgyalták. A vadászati jogot ugyanis újabbán a Vadász-egyesület kapta meg és a régi bérlejt kérte a kaució visszafizetését. A közgyűlés úgy határozott, hogy a kauciót bírói letétbe helyezi, mert a vadászati jogot nem egyedül Vloics Velimir, hanem több ember bérlelte.

Itt a tavasz: négy vendég ráragadt a kert székére

A májusj napsugár kinyitotta a szelelmes szíveket és a kert vendéglőket. Az emberek ilyenkor szeretnek külni a zöldbe egy korsó sör mellé, hogy cigarettát és orgonaillatot szívjanak mellre és elsóhajtozzanak a világ folyására.

Az egyik beltéri vendéglő vasárnap délután tartotta kerü promijét. Az ünnepélyes megnyitók alkalmából ujonnan pirosra festették és hófehér abroszszal borított asztalok várták a vendégeket. A vendéglős szerencsésére azonban az égen zord felhők kovályogtak és így mindössze négy vállalkozó szellemű sétáló fordult be a csábító oleander és orgona családba, hogy csillapítsa szomjúságát. Az első vendég, egy szubotica kerékpárkereskedő, vakító hófehér nadrágban lejtett a lugasba. Hejlet foglalt és miután elegánsan elfogyasztotta a szalámiját, felállt, hogy a gyufatartóért nyúljon. Amikor talpra állott, döbbenne vette észre, hogy a szék véle együtt fölemelkedett.

— Micsoda disznóság ez? — ordította magából kikelve az ifjú kereskedő — mért ragaszkodnak maguk ennyire az emberhez?

A vendéglős sűrű bocsánatkérések között a segítségére sietett és a főrral egyesülve, viribus-unitis, lerántották az ifjúról a frissen mázolt széket. A nadrág nem szakadt el, ellenben gyönyörű piros folt díszlett a kritikus helyen, valamint a kabátján. A vendéglős nyomban jóvátételt ajánlott fel és sikerült is kiegyezni ötven dinárba, amelyben az adag szalámi, a két korsó sör és a három sóskifli is belefoglaltott. Alig guberálta le a koresmáros az utolsó százdináros, amikor belépett a kertbe egy noviszadi ügyvéd egy hölgy társaságában. Sokkal jobban el voltak merülve egymásba, minthogy sokat gondolkoztak volna, mit sem sejtve helyet foglaltak. Ebben a pillanatban felcsattant a vendéglős rémült vészkiáltása:

— Höl, ne üljenek le!

De már késő volt és a hölgy gyönyörű granadin ruhájának sorsa, illetve hátsó része meg volt pecsételve. A szitkozódó vendégeket a szokásos módon levakarták a székről, majd a piros flekkért a főrral fizetett. A tárcája egészen kiürült. Javában szitkozódott, amikor észrevétlenül belépett a negyedik áldozat és föllábbal a széken, tornásvirslit rendelt.

— Ne merjen leülni! — rikkantotta el magát vészjóslóan a főrr, mire a vendég sörtödötten kiabálta vissza:

— Már miért ne ülnek le? — és mielőtt még megakadályozhatták volna, csupa truccból elterpezkedett a legtulpirosabb széken.

Csodás koverkónadrágáért azonban nem akartak kártérítést fizetni.

— Én figyelmeztettem magát, hogy ne üljön le! — lármázott a főrr és mereven elzárkózott a piros flekk pénzügyi oldalától.

— Pardon! — replikázott az áldozat — én azt hittem, hogy önnek a személynem ellen van kifogása!

Hosszas vita következett és az elméleti rész után már-már áttértek a tettlegességre, amikor a főnök kijelentette, hogy hajlandó négyszáz dinárt kifizetni a nadrágért, de ma nem, mert itthon nincs már egy párja sem és a bankba csak hétfőn lehet bemenni.

— Ezért a koverkóért maga csak négyszáz dinárt akar adni? Ez a ruha kétezeröttszáz dináromba került! — üvöltötte a székhezragadt.

A főrr viszont úgy viselkedett mint egy földhözragadt szegény ember, sőt még annál is jobban alkudozott.

— A pucérjába ötven dinárért úgy rendebhezokk, mint a pinyt!

Aztán ünnepélyesen kiegyeztek öt százbba az ifjú hönt kapott az összegről, a vasajtót pedig gondosan bezárták, nehogy még valaki betévedjen. A szórakozott főrr ezután leült összeszámolni a mai tiszta deficitet. A saját nadrágját nem számította bele. (—)

Bemutató a Városligetben

(Saját színházi tudósítónktól)

— Mi az, történt valami?
En lettem nagyobb, vagy te lettél kisebb?

Városliget — találkozás egy hatéves kislánval — aki voltam...

De hagyjuk ezt. »En és a Városliget« nagyon megható lírai frigy lenne de ne feledkezzünk meg magunkról se, aki szintén mintha kicsit megváltoztam volna az utóbbi harmincegyéves év változatos eseményei közt. Ő is komolyabb lett — mi tagadás benne, magam is. Korlátokat találunk — a régi varstól egy uccészkává szigorodott — a régi kislán pedig, ha felül a körhintára, immár nem tekint végtelenbe táguló látóhatárrak a festett falakat s a félröppentő hintáról jól tudja, hogy visszahanyatlak mindjárt — nem üti át a ponyvát és a felleget. Ő tudja már pontosan mi akar lenni, mi a hivatása, szerepköre: olcsó népmulatság, vasárnapi szórakozás. En meg — lássuk csak. E pillanatban nem több, nem is kevesebb persze: színházi tudósító. Legjobb esetben színházi kritikus.

Nos hát — ime a beszámoló az idei premierekről, impresszionista modorban.)

1. Gyorsrajzoló

A bódé falán rengeteg rajz, ismeretlen látogatók emléke. Mind nagyszerű. Látni rajtuk, hogy mennyire hasonlítanak az illetőhöz, akit ábrázolnak.

Csak éppen ez itt... akit most rajzol a rajzoló ur... egyébként ez is nagyszerű. Tökéletes. Egészen eredeti rajz, nem utánozza se Munkácsyt, se Benczurt, se Rippl-Rónayt. Magában álló tehetség. A munkája ne mál senkinek a hatása alatt. Senkihez se hasonlítható. A modelléhez se.

2. Lövölde

Az, ami volt, harminc évvel ezelőtt. Ugyanazok a figurák, mint célok. (Érdekes, az ember azt hinná, a célokat

tűzött ki azóta a társadalom)... Hát nem. Madár, kutya, vasút... Jobb volt, évekkel ezelőtt, a Dühöngők konyhája, ahol tányérokat lehetett összetörni — az ember határozott személtre gondolkodhatott. A régi célpontok unatkozva ásitoznak a háttérben. A tojás, vékony vizsugárom ugrálva, csodálkozva néz rám, mikor célbaveszem. Ezzel pillanatra megáll — aztán, ugylátszik, ráismer: persze, ez volt az, aki tavaly is lekapott első lövésre, aztán úgy henegett vele. Laza ferdiúnen, mondja magában a tojás ligeti nyelven, legyint egyet magában és leesik félmásodperccel előbb, mielőtt lövésem elhangozott.

3.

Ki tud tízenegyet rugni?

Futballkapu, labda. Érdeklődésemre az Igazgató ur, aki a májusj verőfényre való tekintettel, izé... deköltát lábball áll elém, vigyorogva kérde: »Nem a Színházi Élettől tetszik lenni? Sietve visszavonulok.

4.

Üvöltének a hullámvasuton

Fent, a tetején, az egyik hullámvölgybe lerohanva, a kocsi utasai egyszerűen, mint dróton rángatva, gépiesen felüvöltének. Nem félelemből vagy izgalmukban — szokásból, hagyomány-szerűen. Ez valami nemzeti szokás lehet — muszáj üvölteni, megszólják az embert, ha nem üvölt.

5.

Hajóverseny

Vizpuskával spriccelni kell a hajót, akkor mevv. Nem sikerült elsőnek bejönni. Nem baj, Napoleont is legyőzte Nelson, mégis azt mondják, igen szép vagyont hagyott hátra.

6.

Radiofon, patefon

A Hölgy biztosít, hogy nézzek bele abba a dolgába ottan, igen pikáns, szép nőket fogok látni. Ezer korona egy nézés. Olyan arccal bíztat, mint aki földöntúli bünsös mámorokat ígér. Belenézok. Levelezőlapon feltérekem

Marit, aki hat évvel ezelőtt nálunk szolgált. Tüllboa van a derekán, egyébként keveset változott. Démoni mosolyában felismerem azt a háborzongató perverzítást, amivel mindig elrontotta a sajtos nokedlit, kedvenc tésztaomat.

7.

Boszorkánypalota

Leülsz egy székre, a szék zöcskölődni kezd alattad. Rálépsz a padlóra — a padló ráz. Ránézel a falra — a fal ugrálni kezd. Tükörbe nézel — megnyílik az arcod. Hallatlanul mulatságos! Még mulatságosabb lenne, ha például mindjárt, mikor belépsz, a sötétből pofonvágná egy láthatatlan kéz. Vagy hideg vizet öntenének a nyakadba. Vagy forró vizet a fejedre. Vagy egyszerűen ledobnának a negyedik emeletre és föbelőnének. Csak akkor persze drágább volna a belépődíj.

8.

Körhinta

Körbe megy.

9.

Feszty-körkép

Szintén körbe, de nem megy.

10.

Horoszkóp

Ba kell mondani születési hónapomat és évemet. Kapok egy nyomtatványt. Kiderül egészen pontosan, hogy minden jól fog menni az életemben, ha megfelelő körülmények közt tulajdon érdekemben helyesen járok el és szerencsém van. Megtudom, hogy jó képességek vannak bennem élelmiszerek nagyban való bevásárlására. Siker kísérel minden olyan cselekedetemem, ami utazással vagy bármiféle folyadékkal áll összefüggésben. Fontos napom: hétfő. Tényleg, mindezt hétfőn tudtam meg.

11.

Pasztikon

Kislány katalógust kínál: »erékül nem tetszik megérteni«. Igaza van. a) Inkvizíció kintai. Rémas. Hideg megy

végig a hátamon. A vlaszbábok borzalmas merevségben kinlódnak, vér csurog róluk, homlokukról hideg veríték.

b) Vidám jelenet egy szeparéban. Még szörnyűbb. Nem inernék éjszaka egyedül maradni közöttük. Inkább átmennek az inkvizíciók közé.

c) Köhler Ottóné meggyilkolt teteme. A megszólalást hasonlít. Elődhü halott.

d) Gorilla elrabolja angol tengerész nejét. Keveset változott, mióta utóljára láttam, öt éves koromban. A gorilla valamivel öregebb lett, de még mindig vad. Az angol tengerész kissé mintha hüvösebben nézne az egész dolgot. Inkább mintha irigység volna a tekintetében, féltékenység helyett. Cserélné a gorillával, nem annyira a nő miatt.

e) Koplalóművész. Üveg alatt bepecsételt szoba. Felirat: »Tizenhetedik nap, ne tessék étkezni a koplalóművész előtt.« Szobában ágy, azon fekszik a művész. Folyton rág valamit. Azt mondják, gummí. A legrosszabban sikerült alkotás az egész plasztikonban. Egy cseppet se élethű, nincs is emberformája. Felül, járkál. Visszamegy, iszik. Unalmas. Érdekesebb volna, ha enne. Egy koplalóművész, aki eszik. Folyton eszik, reggeltől estig. Az valami volna. Felirat: »Ne tessék a koplalóművészt etetni.« Az valami volna. A világ legkövérebb koplalóművésze. Vagy legalább ordítani.

12.

Hajóhinta

Vége... A hinták ernyedten lógnak... senki nem ül benne... A földön szakadt trikó hever... Meghalt a Nagy Pán... Liliomot elvitték a mennyi rendőrök... vége... a Városligetű Istenek pogány világa leint... s az ég alján, a felhőkkel összefolyva, az Új Istenség komor körvonalai emlének fel... egy új korszak hajnalhasadása... s távolbóli félyad bicsérdvsták üvöltének, hirdelve az új Eszményt, új megváltást... koplalni, koplalni.

Karinty Prigyes

Rába súlyosan terhelő vallomást tett Bethlen miniszterelnök és Teleki szerepéről

Windischgrätz titkára leplezte a frankügy politikai hátterét — Szlovenszkót akarták visszafoglalni a frankhamisítók — Zadravetz püspök résztvett a hamis bankók szortirozásában — Haits tábornok a titokzatos kezdeményezőről

A frankügy főtárgyalásának harmadik napja

Budapestről jelentik: A frank-pénz főtárgyalásának harmadik napján a bíróság megkezdte Rába Dezsőnek, Windischgrätz herceg titkárának kihallgatását.

— A vádat megértettem — mondja nagyon halk, alig érthető elfogódott hangon Rába — *bűnös nem vagyok, ártatlannak érzem magam.*

— Mondja el védekezését — hangzik a tanácselnök szava.

— Nem voltam önálló semmiféle akcióban — mondja izgalomtól, remegő hangon Rába Dezső. — Egyetlen önálló vállalkozást sem hajtottam végre az egész ügyben.

Mindig parancsra cselekedtem és egyetlen lépést sem tettem a magam feje után.

A nyolc éves titkári szolgálata, amelyet Windischgrätz mellett végeztem, olyan szuggesztív erővel hatott rám, hogy a herceg minden parancsát vakon hajtottam végre.

Példákat hoz föl annak illusztrálására, hogy milyen föltétlen engedelmességgel volt Windischgrätz iránt. Majd a következőket mondja:

Rába szenzációs állítása Teleki szerepéről

Az elnök: A nyomozás adatai szerint ön eleinte ellenkezett. Mivel vette rá mégis később a herceg, hogy résztvegyen az ügyben?

— Közölte, hogy az ügy már folyamatban van — válaszolja Rába — és annak felsőbb helyről kiküldött résztvevője gróf Teleki Pál.

Ő azért szerepel az ügyben, mert egy még magasabb állásban levő ur, akinek a nevét egyelőre nem mondok meg, de akinek a nevét a parlament bizottság előtt megmondtam, ő általa szerepelteti magát.

Az elnök: Ki ez az ur?

Rába: A parlament bizottság előtt megmondtam.

Teleki Pál gróf azért vesz részt az akcióban, mivel Teleki Pál azt mondta a hercegnek, hogy gróf Bethlen István is ud az egész ügyről.

Az elnök: Ezt mondotta önnek a herceg?

Rába: Igen, ezt mondotta nekem a herceg.

— Közölte velem a herceg azt is, hogy az egész akció állami intézetben folyik, még pedig az állami Térkép-

Mi volt a frankhamisítás célja?

Rába: Később, hogy minden kétséget eloszlassak magamban, 1925 tavaszán a herceggel együtt elmentem a Térképészeti Intézetbe, ahol valóban láttam, hogy folyik az akció és azt is, hogy hogyan folyik.

Az elnök: A herceg megmondta azt, hogy a hamis frankok terjesztéséből befolyt pénzt milyen célokra fogják fordítani?

— Igen — feleli Rába — megmondtam. Megmondta, hogy

a cél a tót föld visszacszerzése politikai eszközökkel.

Hazafias sajtót kellett volna a tót földön ezen a pénzen támogatni, a választásokat kellett volna előkészíteniük. Minderre pedig már megvoltak a pontos tervük.

Rába elmondja ezután, hogy ő a hamisításban is titkári jellegű tevékenységet fejtett le, majd az elnöknek arra a

— Nem Windischgrätz herceg volt az, aki az akció életre hívta. Ő az én tudomásom szerint, amely tudomásom pedig minden részletre kiterjed, csak finanszírota azt.

Sokkal magasabb helyen kell keresni az akció vezetését

és megfelelő nyomozással be is lehet bizonyítani, hogy nem Windischgrätz herceg volt az, aki a frankhamisítás ügyét megindította.

Itt szünetet tart Rába, majd néhány pillanat múlva így folytatja:

— Én 1924-ben kapcsolódtam bele az ügybe olyan formában, hogy ekkor szőlt nekem a herceg, hogy bizonyos akció folyamatban van. De hogy ez az akció hamisítás, akkor még nem tudtam, mert

csak azt árulta el nekem, hogy hazafias ügyről van szó, amelynek végcélja a Felsővid visszahódítása.

Mint hogy a mai gazdasági viszonyok között más eszköz erre nincs — mondotta nekem a herceg — kénytelenek vagyunk ehhez folyamodni.

Az elnök: Én nem láttam a parlament bizottság aktáit, a bíróság sem látta. Nem tudom, hogy fogom-e látni, azt sem, hogy a bíróság elé kerül-e egyáltalában. Semmi oka rá, hogy ezt titkolja.

— Majd a tárgyalás későbbi folyamán meg fogom mondani — szabadkózik Rába.

Az elnök: Ez közönséges kerteles. Ha a tárgyalás későbbi folyamán megmondhatja, akkor most is megmondhatja annak az urnak a nevét.

A teremben feszült csend van, Rába nagyon halkán, minden szó után szünetet tartva, mondja a következőket:

— A herceg azt mondotta, hogy

szeti Intézetben. Ezek után igazán nem csodálkoztam az egész akción és nem volt skrupulusom.

kérdésére, hogy kitől származott a hamisítás gondolata, Rába kijelenti, hogy csak annyit tud, hogy nem Windischgrätz volt.

Az elnök: ezután a németországi kapcsolatokról érdeklődik.

— Herceg Windischgrätz diktálta nekem Ludendorffhoz és Von Seeck tábornokhoz olyan levelet, amelyben a frankhamisításról van szó?

Rába: Nem tudom, erre nem tudok visszaemlékezni.

Az elnök: Emlekszik-e arra, hogy Schulze itt járt?

Rába: Egészen felületesen emlékszem erre. Egyszer voltam vele. A herceg lakásán találkoztam Schulzéval.

Most Nádossy szerepére vonatkozó kérdéseket tesz fel az elnök. Az első kérdés az, hogy Nádossy mikor kapcsolódott bele az ügybe.

— Én ezt közvetlenül nem tudom. — Én Nádossyval közvetlenül nem érint-

keztem. A herceg említette Nádossy nevét, de a herceg sok nevet említett.

— Mondta a herceg, hogy Nádossy képviseli a kormányt?

— Ő beszélt erről — mondja Rába.

— Más magasabb, a kormányhoz közelálló személyt ilyen szerepléssel kapcsolatban említett?

— Ugy emlékszem, hogy igen. De maguk a tények beszéltek. Ott volt Haits, Kurz, Baross Gábor, a Magyar Nemzeti Szövetség, Szörtsey.

Minden állandóan arra mutatott én előttem és úgy láttam, hogy az akció állami támogatással megy.

Magáról a frank-készítésről keveset tud Rába és kijelenti, hogy

először Zadravetz püspök lakásán látott hamisítványokat, amikor Windischgrätzet odakísérte.

Mit szól ehhez Teleki?

— Amikor az ügy kipattant — folytatja az elnök kérdéseire Rába — mondotta nekem a herceg, hogy mi van az újságban, szóljak Gerőnek, ő már tudja miről van szó, intézkedjék. Én kérdeztem,

mit szól ehhez gróf Teleki Pál, mire a herceg vállat vonva így válaszolt: Képzeltetted.

Az elnök: Miért jutott ezzel kapcsolatban önnek eszébe gróf Teleki Pál?

Rába: Természetes kíváncsiságból, mert tudtam, hogy

kezdetben ő volt az összekötő kapcsolás a Térképészeti Intézet és a herceg között.

Az elnök: Térjünk át a németországi utra.

Rába elmondja, hogy elutazása előtt Gerőtől kapott utasítást, aki noteszébe lerajzolta a tervrajzot, költségek a vasuti

Rába: Én eddig mindig csak a honvédelmi minisztériumban láttam a püspök urat. Amikor azonban a szortirozásra lakására érkeztünk, ő maga várt bennünket az ajtónál, ő nyitotta ki a hamis frankokat tartalmazó koffert, először megeskette az összes résztvevőket a titoktartásra.

— Én nem tettem esküt — folytatja Rába — mert nem volt szerepem. Zadravetz püspök ur maga is résztvett a szortirozásban. Több ízben voltunk ebből a célból Zadravetz lakásán, Windischgrätz herceg állandóan hozott embereket, akik résztvettek a szortirozásban, akik az ő utasításai alapján jártak el. Zadravetz püspök ilyenkor mindig leeresztette az ablaküvegnyit. Az asztalra terítőt tett fekete vászomból, ne hogy a nehéz koffer megrongálja az asztalt. Szivacsot hozott vízzel telt tállal, hogy a szortirozás munkájánál rendelkezésre álljon.

Nyolcezer jó hamisítvány

Az elnök: Azt mondja meg, hogy történt a szortirozás? Hány csoportra osztották a hamis pénzt és milyenek voltak azok?

— Volt egészen rossz frank — feleli Rába — sőt mondhatnám, hogy ez volt a legtöbb az elkészült anyagban. Volt közöttük valószínűleg papendekli vastagságú, egészen hasznavehetetlen.

Olyan, amiről mi azt hittük, hogy hasznavehető, maximum 4000 volt.

Mankovics feltörte a frankládát

Az elnök: Hová vitték a jó hamisítványokat? Elvitték Mankovics lakására is ugye, miért nem beszél erről?

Rába: Azért, mert elfelejtettem, Mankovicsnál azonban csak egy-két napig volt a börsöd, a börsöd kulcsa a tábori püspök urnál maradt.

állomástól az ő szállodájáig terjedő részét.

Rába: Azt is mondotta, hogy csomagot fogok majd hozni Németországból haza. Ekkor aggályaim voltak, hogy vajon ezt átengedik-e majd a vámnál.

Rába Dezső

nem fogják-e majd megvizsgálni. Erre ő a Térképészeti Intézet hivatalos paprosán igazolványi állított ki számomra, amelynek, jól emlékszem, ez volt a szövege:

»Igazolvány. Jelen sorok átadója, Rába Dezső a Térképészeti Intézet megbízásából járt külföldön, kérjük a magyar hatóságokat, hogy őt mindenben támogattj sziveskedjenek.

— E levél alapján sem vámtól nem kellett fizetnem, meg sem vizsgálták a csomagokat. Kaptam ezenfelül egy német nyelvű levelet is Gerőtől. Ezt Münchenben egy Trautmann nevű urnak kellett átadnom.

— Németországból hazahoztam a csomagot, de hogy mi volt tényleg benne, arról csak akkor értesültem, amikor a rendőrségen kihallgatásom alkalmával a csomag tartalmát elém tették.

Mi történt Zadravetz lakásán?

Az elnök ezután azt kérdezi Rábától, hogy hol történt a hamis frankok összeolvasása és szortirozása.

Rába: Zadravetz lakásán. A hamisítványokkal telt koffert elvitték Zadravetz püspök lakására.

Az elnök: Kik vettek részt a frankok összeolvasásában és szortirozásában?

Rába: Résztvett a püspök, Haits, egy Szónácssy nevű ur és Mankovics. A hamis frankokat Nádossy titkára szállította el a méltóságos ur lakására. Én csak mint kísérő szerepeltem.

Az elnök: Mondja el részletesen, hogy Zadravetz lakásán el volt-e zárva a pénz, ki adta ki szortirozásra, szóval mondjon el mindent.

Rába: Én eddig mindig csak a honvédelmi minisztériumban láttam a püspök urat. Amikor azonban a szortirozásra lakására érkeztünk, ő maga várt bennünket az ajtónál, ő nyitotta ki a hamis frankokat tartalmazó koffert, először megeskette az összes résztvevőket a titoktartásra.

— Én nem tettem esküt — folytatja Rába — mert nem volt szerepem. Zadravetz püspök ur maga is résztvett a szortirozásban. Több ízben voltunk ebből a célból Zadravetz lakásán, Windischgrätz herceg állandóan hozott embereket, akik résztvettek a szortirozásban, akik az ő utasításai alapján jártak el. Zadravetz püspök ilyenkor mindig leeresztette az ablaküvegnyit. Az asztalra terítőt tett fekete vászomból, ne hogy a nehéz koffer megrongálja az asztalt. Szivacsot hozott vízzel telt tállal, hogy a szortirozás munkájánál rendelkezésre álljon.

Az elnök: Azt mondja meg, hogy történt a szortirozás? Hány csoportra osztották a hamis pénzt és milyenek voltak azok?

— Volt egészen rossz frank — feleli Rába — sőt mondhatnám, hogy ez volt a legtöbb az elkészült anyagban. Volt közöttük valószínűleg papendekli vastagságú, egészen hasznavehetetlen.

Olyan, amiről mi azt hittük, hogy hasznavehető, maximum 4000 volt.

— Csak négyezer?

— Legfeljebb négy-ötezer lehetett — erősíti meg Rába.

— No és tovább?

— Azután pótszortirozás volt — folytatja Rába — miután négyezer darab igen kevésnek bizonyult, még újabb négyezeret válogattunk ki a megjelölöttek közül, úgyhogy ezzel együtt

8000 volt a forgalomba hozható bankjegyek száma.

akkor elmentem Mankovicshoz. — Amikor elmentem Mankovicshoz, legnagyobb meglepetésemre azt lát-

tam, hogy a koffer pecsétje le van törve, a szilak le vannak vágva. Ezt természetesen azonnal jelentetem a hercegnek, aki ezt tudomásul vette

A hamis frankok a Nemzeti Szövetségben

— Ezután hova kerültek a frankok? Abban a szobában helyezték el a frankokat, melynek ajtajára ez volt írva: sajtó.

Itt folytattuk a szortírozást. Ezután a szövetségben később történetekről beszélt Rába. Elmondja, hogy

egyikben, már amikor a szortírozás megvolt, Szörtsey magához hívatta és arra utasította, hogy vigye el a koffert, mert — miut

Zadravetz résztvevett a hamis frankok szortírozásában

Az elnök kérdéseire Rába ezután részletesen elmondja, hogy a hamis frankokat hogyan osztották szét. Szörtseyhez hater, Barosshoz és Windischgrätz herceghez tíz-tízezer darab került. A jó példányokat Windischgrätz lakására vitték, ahol Jankovich vette át őket.

Barossól később elhozták a frankokat

és Szörtsey is átadta a pénzt valakinek, mert a lakású nem tudta tartani a csomagot.

A hamis frankok értékesítését egy bizalmas összejövetelen beszéltek meg, melyen résztvevett Zadravetz püspök is

— Hátrattat kezekkel szortírozták a bankókat — mondja Rába.

Az elnök: Hótra tett kezekkel?

Rába: Igen, hátrattat kezekkel. Zadravetz félreállt és a társaság egyik tagja kezébe vett egy jó és egy hamis ezerfrankost, hátrafordított a püspöknek és megkérdezte tőle: mondja meg, melyik a jó és melyik a hamis pénz.

Zadravetz rendszerint a jóra mondta, hogy hamis és a hamisról állította, hogy igazi ezerfrankos.

Az elnök: Neveltséges, amiket itt mond.

Rába: Nem neveltséges ez, elnök ur. A megbeszélésen résztvevett Nádosy, Baross, a herceg és Horváth Lénárd bankigazgató.

Baross azt mondta, hogy a hamisítványok sikerültek, értékesíteni lehet őket.

Nádosy üdvözli Györkit

Az elnök rövid szünetet rendel el, mely alatt kint a folyosón és bent a teremben élénken tárgyalják Rába vallomását. A folyosó egyik sarkában Zsitvay Tibor, a parlament alelnöke és Huszár Károly beszélgetnek. Közben a teremből kijön a folyosóra Nádosy, akinek az egyik rendőrtisztviselő tesszuson szaladt. A volt országos főkapitány a folyosón összetalálkozik dr. Györki Imre szociáldemokrata képviselővel, akit Nádosy kézfogással üdvözöl.

A teremben Sztrache főügyész Rába

Zadravetz megeskette a frankhamisítókat

A szünet után folytatják Rába kihallgatását, aki a továbbiakban elmondja, hogy Zadravetz püspök vett ki esküt az összetoborzott fiatalemberekből, akiket Ferdinándy László vezetett a püspök lakására.

Zadravetz a fiatal emberek előtt kinyitotta a bőröndöt, kivett belőle egy hamis ezerfrankost és megmagyarázta nekik az akció hazafias célját.

Az elnök: Tud arról, hogy Windischgrätzén kívül ki finanszírozta a hamisítást?

Rába: Igen, Baross Gábor, aki huszmilliót adott a célra.

Rába kihallgatását ezzel befejezik és a vádiottak teszik meg észrevételeiket. Elsőnek Nádosy lép a bíróság asztala elé:

— Hogy, a herceg mondta-e Rábá-

és amikor kérdezték Mankovicstól, hogy miért tette, nem adott kielégítő választ. Még ma sem tudom, hogy miért történt.

Szörtsey mondotta — gróf Bethlen István levelet írt a Nemzeti Szövetség elnökének, báró Perényi Zsigmondnak, amelyben felszólította Perényit nézzen utána, hogy a Nemzeti Szövetség helyiségében ne legyenek hamis frankosok.

— A levél következtében — mondta nekem Szörtsey — most már sürgősen el kell innen vinni a koffert valami más helyre.

Horváthnak viszont az volt a véleménye, hogy az ezerfrankosok nem jók. Horváth ki is ment később külföldre, hogy tájékozódjék, mikor hazajött, azt tanácsolta, hogy Franciaországban ne

Jankovich Arisztid

kisérleltek meg a bankók értékesítését, hanem az északi országokban.

Rába ezután a Perényi-levelel beszél.

— Bethlen miniszterelnöknek Perényihez intézett levele után — mondja Rába — el kellett szállítani a hamis frankokat a Nemzeti Szövetség helyiségéből.

Az elnök: Önök ugyebár azt hitték, hogy a levél csak formális?

Rába: Igen. A herceg több ízben mondotta Szörtseynek, hogy az egész csak formális, miután

Bethlen miniszterelnök tud a dologról és azt eltűri és nézi.

Nem is csináltunk a levélből nagy káoszt.

védőivel, dr. Telek Györggyel és Váczonyi Jánossal beszélget.

— Rába — magyarázta a főügyész — eddig sohasem említette Sándor Jenő dr. rendőrkapitány nevét, mindig csak egy rendőrtisztviselőről beszélt.

— Nekem — mondotta Telek — több ízben említette Sándor nevét. A vallomásában valószínűleg azért nem szerepel, mert lovagiasságból nem akarta a rendőrkapitányt az ügybe belevonni.

Sztrache később Ulainnal, Windischgrätz védőjével beszélget, majd elfoglalja helyét az ügyész emelvényen.

nak, hogy Bethlen miniszterelnök is tud a dologról, azt nem tudom. De ha mondotta is, Rábának nem kellett volna elhinnie, hiszen én az ő jelenlétében több

Marsovszky György

izben kifejtettem a hercegnek, hogy rajtam kívül a kormány egyik tagja sem tud a frankhamisításról.

Az elnök (Nádosyhoz): Tulajdon ar-

ról, hogy titkára, Sándor Jenő vitte a hamis frankokat Zadravetz püspökhöz. Nádosy: Én akkor szabadságon voltam, de később értesültem, hogy Sándor vitte el a bőröndöt. Sándor azonban nem tudta, hogy a csomagban hamis

Windischgrätz a fontos kérdésekre nem válaszol

Windischgrätz herceg teszi meg ezután észrevételeit Rába vallomására.

— Rába cselekedeteiért — mondja — vállalom a felelősséget. A frankügyről tudott mindent, tudta kivel állottam összeköttetésben, a levelezéseimet teljesen ő intézte és résztvevett bizalmas beszélgetéseinken is. Az a papírosanyag, amit a hamisításnál használtak, nem Gerő és Rába útján került Budapestre, én tudom honnan, de nem mondhatom meg.

— Az utlevelekért szintén vállalom a felelősséget. A hamis utlevél gondolata tőlem származott, Nádosy csak végrehajtotta. Az utleveleket különben nem lehet hamis utleveleknek feltüntetni. Miniszter koromban én számtalan ilyen utlevelet adtam ki. Mikor még jóban voltunk a franciákkal,

kaptam tőlük egy utlevelet, mely nem a saját nevemre volt kiállítva és ezzel az utlevéllel utazgattam Európában.

Az elnök: Baross adott pénzt az akcióhoz?

Windischgrätz: Igen, Baross huszmilliót adott a frankügy finanszírozására.

Az elnök: Mondotta ön Rábának, hogy Telek tulajdonképpen összekötő önök és Bethlen miniszterelnök között?

Windischgrätz: Ilyen formában azt hiszem, nem mondtam.

Az elnök: Beszélgetés során sem említette előtte Bethlen miniszterelnök nevét?

Windischgrätz: Ilyen formában azt hiszem, nem mondtam.

Haits sem válaszol

Az elnök ezután Haits tábornokot kérdezi meg, hogy mit tudott a kormány szerepéről.

Haits: Méltóságos elnök ur, tartozom kijelenteni, hogy semmiféle előjáró hatóság nem intézett parancsot vagy kérést a Térképészeti Intézethez ebben az ügyben és

a Térképészeti Intézet, mint olyan, nem is foglalkozott a frankhamisítással.

En sem szóban, sem írásban nem tettem jelentést felettes hatóságomnak.

Az elnök: Volt-e valami támpontja arra vonatkozólag, hogy a kormány támogatja az akciót?

Haits: Nem, csak következtettem Nádosy személyéből és abból, hogy Windischgrätz volt miniszter és Telek Pál gróf nevét említik, mint aktív erősen an-

frankok vannak, mert ő nem volt beavatva az akcióba.

Az elnök: Hát gróf Telek szerepéről tud-e valamit?

Nádosy: Abszolút semmit. Semmit sem tudok.

Erre nem kívánok nyilatkozni. Török elnök ezután a Perényi-levelet ügyét hozza szóba.

Windischgrätz kijelenti, hogy erre nem emlékszik pontosan, tény azonban, hogy a levél után megbeszéltek az eshetőségeket.

Az elnök: Mondta-e ön, hogy ez csak formális és a kormány nem fogja eldönteni a hamisítást, hanem elősegíti?

Windischgrätz: Nem tudom, hogy így mondtam-e.

Az elnök: Biztak-e abban, hogy Nádosy Bethlen levele ellenére kontra-karizozhatja a kormány intézkedését és egyáltalán tudták-e, hogy a hamisítást támogatja a kormány?

Windischgrätz: Erre megitagadom a választ.

(Erre a kijelentésre általános mozgás van a teremben, majd Nádosy feláll és szót kér az elnöktől.)

Nádosy: A Perényi-levelemből ezek az urak nem gondolhatták, hogy a kormány tud a dologról. Ha úgy állítják be, hogy a kormány rajtam keresztül tudott volna az ügyről és én erre a véleményre támpontot nyújtottam, akkor tévedtek. Leghatározottabban kijelentem, hogy a kormány nem tudott a frankhamisításról és aki azt mondta, hogy tudott róla, az csak a saját véleményét fejezhette ki.

Windischgrätz: Én is ezt gondoltam. Amit az országos főkapitány ur mondott, az ő részéről feltétlenül igaz. Az ő részéről feltétlenül igaz — ismétli még egyszer Windischgrätz.

gazsálva vannak ebben az ügyben. Nádosy urat most látom először, Windischgrätznek 1924 karácsonyán mutatnak be, gróf Telekit régen ismerem, de már négy éve nem láttam.

Az elnök ekkor megkérdezi Gerőt, hogy valóban nem adott-e neki Haits a munkára utasítást. Gerő feláll és élénk páthosszal a következőket mondja:

— Gerő László nem hazudik.

Az elnök: Nem ezt kérdeztem, hanem hogy fentartja-e korábbi vallomását.

Gerő: Igenis fentartom. A főtanácsos óhajta, amit egy altanácsosnak küldöz, parancs.

A szembesítés után az elnök a tárgyalást berekesztette és folytatását kedden délelőtt kilenc órára tűzte ki.

Stresemann vagy Koch

A demokraták és a centrum is követelik a zászlórendelet visszavonását

Berlinből jelentik: A zászlórendelet körül még mindig heves viták folynak. A német nemzeti párt és a néppárt vezetői hétfőn tárgyalásokat folytattak és elhatározták, hogy

amennyiben Luther kancellár visszalép, Stresemann miniszterelnökségét fogják támogatni és az új kabinetben a külügyminiszteri tisztséget egy nemzetipárti politikus veszi át.

A demokraták és a centrum azzal az eszmével foglalkoznak, hogy javasolni fogják a zászlórendelet visszavonását és Luther kancellár szabadságolását, mert ezzel eikerülhetőnek tartják a kormánykrisist. Ha Luther nem teljesítene a baloldali pártok követelését és lemondása bekövetkeznék,

a demokrata párt és a centrum Koch demokrata vezér kancellárságát fogja támogatni.

Hindenburg köztársasági elnök a zászlórendelet ügyében hétfőn levelet intézett Luther kancellárhoz, amelyet ben többek között a következőket írja:

— Semmi sem állott tőlem távolabb, minthogy az alkotmány által meghatározott nemzeti színeket melldözsem vagy megszüntessem.

A levélben a köztársasági elnök felszólítja a kancellárt, hogy lépjen érintkezésbe a pártvezetőkkel

és igyekezzék meggyőzni őket arról, hogy a zászlórendelet nem irányul a köztársaság ellen és így a köztársaságra nem is sérelmes.

Rodics érsek Csókán

Az érsek átadta Lederer Arturnének a pápai kitüntetését

Csókáról jelentik: Rodics Rafael beogradi érsek, bánáti apostoli adminisztrátor hétfőn nagyszabású ünnepség keretében és a főpapi mise után adta át Lederer Arturnének a pápa által neki adományozott *Pro Ecclesia et Pontifice* érdemrendet és Gasparri bíboros által aláírt kísérőlevelet. Az érdemrend átadásánál Csóka község lakossága vallás-külömbőség nélkül megjelent. Herresbacher Dénes pápai kamarás esperes plébános lelkes beszédet tartott, amelyben méltatta a Lederer-családnak a katolikus egyház terén szerzett érdemeit.

Rodics Rafael beogradi érsek ezután beiktatta Molnár László eddigi adminisztrátort plébánosi tisztébe. A plébános kiváló érdemeit szintén Herresbacher Dénes esperes plébános méltatta. Az érsek ugyancsak hétfőn osztotta ki a csókai híveknek a bérálás szentségét. A szertartások alatt a novakanizsai egyházi énekkar egyházi dalokat adott elő. Rodics Rafael beogradi érseket a megyei és a járási hatóságok részéről Sztójács Jovan velükibecsereki központi főszolgabíró vezetésével több fő-tisztviselő kísérte Csókára, ahol az érseket diadalkapukkal fogadták. Az érsek a görögkeleti templomot is meglátogatta, ahol Arsikin Lázár görögkeleti lelkész üdvözölte. Az érsek meleg szavakban köszönte meg az üdvözlést.

Hétfőn délelőtt a csókai római katolikus hitközség kegyura, Lederer Artur díszbenedek rendezett Rodics Rafael érsek tiszteletére.

Előkészületek

a leszerelési konferenciára

Összeállították a jugoszláv delegációt

Beogradból jelentik: A genfi nemzetközi leszerelési konferenciára pénteken indul el a jugoszláv delegáció Beogradból. A delegáció tagjai Markovics Lázár volt igazságügyminiszter, Krnyevics Juraj Radics-párti főtitkár és Kalafátovics tábornok, a delegáció szakértője. El kíséri a delegációt Marjatovics tengerészkapitány és Szotics Konstantin, a külügyminisztérium népszövetségi osztályának főnöke.

Markovics Lázár és Krnyevics Juraj hétfőn délután meglátogatták Nincses külügyminisztert, akitől átvették a kormány instrukcióit.

Két állomásfőnök véres háborúsága

Miért számolt le lovagiasan a csikériai főnök a potiskiszvetinikolai főnökkel?

Nikacs Jovan csikériai állomásfőnök Krecsov Ilja potiskiszvetinikolai állomásfőnökkel történt véres verekedéséről szó a tudósításunkkal kapcsolatban a következő helyreigazító nyilatkozatot küldte be:

— Krecsovval történt leszámolásomnak nem az volt az igazi oka, amit a lap közölt, mert lelkiismeretlen működésemről a vasutigazgatósághoz intézett feljelentéseiről nem tudok és nem is félek azoktól. Az sem igaz, hogy álmosbottal, vagy más fémből való bottal támadtam meg, sem az, hogy revolvért fogtam rá. Ennek a leszámolásnak oka egészen más körülmény. Krecsov ugyanis, akit csak protekció folytán helyeztek a potiskiszvetinikolai állomásra, régebbi elkasztásai miatt az állomás pénztárt nem vehette át. Ezért Krecsov, félve, hogy én kerülök vissza a helyére, azt beszélte, hogy az én közbelépésem ártott neki és mindenféle alaptalan rágalmakat terjesztett rólam.

— Látva, hogy kivei van dolgom, rágalmaimért feljelentettem és ugyanakkor írásban értesítettem, hogy becsületelem érdekében az első alkalommal lovagiasan leszámolok vele, erre készüljön el. Ez tehát a Krecsov úrral való leszámolásom oka.

— A petróleumra vonatkozólag fel-emlitem, hogy hiány nincs, mert azt

a huszonhat (és nem ötvenhat) kilogram petróleumot az állomás tisztására és a kanapé poloskálnak kiltására használtam fel, amiről az igazgatóság is értesült. Az az állítás, hogy fát adtam ágynevelemért, valótlan. Észem négy évi állomásfőnökségem alatt ellenségeim nem tudtak felfedezni visszaéléseket a működésemben.

Szomborba helyezik a szubotikai pénzügyigazgatóságot

A pénzügyminisztérium telefonon utasította a pénzügyigazgatót, hogy tegye meg az előkészületeket a költözködéssre

Az a válság, amelybe a szubotikai pénzügyigazgatóság jutott hivatali helyiségek hiányában, hétfőn döntő stádiumba jutott. A pénzügyminisztérium ugyanis telefonon utasította a pénzügyigazgatót, hogy

tegye meg az előkészületeket a Szomborba való átköltözködéssre.

A pénzügyigazgatóságnak — mint ismeretes — még május elsején ki kellett volna költöznie eddigi helyiségéből, a Szudarevics-uccai Prokesch-házból, de miután mindeddig nem tudott alkalmas helyiséget kapni, a háztulajdonos május 13-ikáig haladékot adott a hurcolkodásra. Svábics pénzügyigazgató a várostól kért helyiséget a hivatal számára, de kérését csak részben tudta teljesíteni a város vezetősége, amennyiben két szobát a városházán a pénzügyigazgató rendelkezésére bocsájított, míg az irattár és egyéb berendezés elhelyezése a városi magazinban lévő üres felszereket ajánlotta fel.

Svábics pénzügyigazgató nem elégedett meg ezzel a megoldással, hanem hétfőn délelőtt táviratilag kért hitelet a pénzügyminisztériumtól házvására.

Táviratában kifejtette a pénzügyigazgató, hogy hivatalát sehol sem tudja elhelyezni és az egyetlen megoldás, ha házat vásárolnak a pénzügyigazgatóság számára.

A pénzügyminisztériumból még hétfőn este megérkezett a válasz. A minisztérium telefonon közölte Svábics pénzügyigazgatóval, hogy ha a város nem ad megfelelő helyiséget, ideiglenesen fogadja el a városi magazin felszerelt és egyben tegye meg az előkészületeket a Szomborba való áthurcolkodásra.

A pénzügyigazgatóság áthelyezése súlyosan érinti a szubotikaiakat, mert ez esetben minden apró-cseprő ügy elintézéséért Szomborba kell majd utazniok, így a nyugdíjasoknak is, nyugdíjukért.

Május tizennegyedikén dől el a kormány sorsa

Jovanovics Ljuba újabb támadásra készül Pasics környezetében — Közeledés a radikális párt jobbszárnya és Pribicsevicsék között

Beogradból jelentik: A hétfői napon a parlament ülésén kívül semmi nevezetesebb esemény nem történt a politikai életben. A kormány nem tartott ülést és a reszortminiszterek sem jelentek meg referálás végett a miniszterelnöknél. Uzunovics Nikola miniszterelnök este fél nyolc órakor kihallgatáson jelent meg a királynál. A kihallgatás fél óráig tartott és utána a miniszterelnök a lakására hajtattott anélkül, hogy az újságíróknak nyilatkozott volna a kihallgatás részleteiről.

Politikai körökben a kormányváltást megelőző feszültség tünetei mutatkoznak, amiből semmi konkrét esemény az erre vonatkozó várokozást nem támasztja alá. Általában a május 14-ikét tartják kritikus napnak, amikor a korrupciós interpellációk tárgyalására kerül a sor.

Az Uzunovics-kormányban megvan az a tendencia, hogy ezen a súlyos helyzetben is keresztül vágja magát és a megegyezés politikáját fenntartja a jobb- és baloldali egyaránt fenyegető veszélyekkel szemben. Egyrészt a radikális párt jobbszárnya nincs megegyedve a helyzettel és új kurzust kíván, másrészt pedig a Radics-párt nagatartása sem mondható teljesen megnyugtatónak.

Arra nézve, hogy a kormány bukása esetén ki kövekedne, még teljes a bizonytalanság. A kulisszák mögött erősen folynak az előkészületek a politikai erőviszonyok át csoportosítására. A jobbszárnyon Pasics hívei és Pribicsevicsék közt lárvainak a közeledésről a bal-

szárnyon Jovanovics Ljuba hívei fenyegetnek külön akcióval. Ha május 14-ikén valóban napirendre kerülnek a korrupciós interpellációk, ami még egyáltalán nem bizonyos, akkor Jovanovics Ljuba — mint környezetete állítja — új és az eddigénél is súlyosabb adatokat fog felvetni, amelyekkel Pasics környezetét akarja kompromittálni.

Az ellenzék várakozó állásponton van. Korosecák — mint mindig — ezuttal is két tűzben tartják a vasat és hajlandók akár jobb-, akár baloldali kombinációban résztvenni. Az ellenzék többi pártja már rezerváltabb és nem hajlandó résztvenni egy Pasics-kombinációban. Az ellenzék általában arra számít, hogy nem lesz lehetséges egy munkaképes többség összeállítása és cunélfogva választások lesznek. A vérmesebb reményű ellenzéki politikusok remélik, hogy választások kiírása esetén ellenzéki politikus kapna választási mandátumot. Pasics és táborra természetesen mindent elkövetnének egy ilyen kombináció meghúzására. Mint egy Pasics-hoz közelálló politikai személyiség kijelentette, a kritikus nap május 14-ike, amikor a kormány sorsa el fog dőlni.

Dr. FÖLDES
MARGIT-CRÉM

PUDER, SZAPPAN csodálatos teztől
Ujból mindenütt kapható.

Vásárlékpevelet: Heller, Vel.-Kikinda

Vezércikkért tizenégy nap fogház

Ujra elítélték a feketeci műkedvelő újságírókat

A szubotikai törvényszéken Pavlovics István törvényszéki elnök tanácsa hétfőn másodszor tárgyalta ifj. Dietrich Miklós feketeci lakos bűnügyét, aki ellen Dettre János dr. a Bácsme gyei Napló volt szerkesztője emelt vádat sajtó útján elkövetett rágalmazás és becsületsértés miatt. Az inkriminált cikk a Hirtlap 1925. év november 12-iki számában jelent meg és abban durva támadások foglaltattak Dettre ellen.

Ebben az ügyben 1925. év november hó 9-én tartották meg az első főtárgyalást a szubotikai törvényszéken, ugyancsak Pavlovics István törvényszéki elnök tanácsa előtt. A lefolytatott főtárgyaláson a törvényszék ifj. Dietrich Miklóst, Dettre János dr. sérelmére sajtó útján elkövetett becsületsértés vétségében bűnösnek mondotta ki és ezért tizenégy nap fogházra ítélte.

A bíróság az ítélet indoklásában kifejtette, hogy a cikk tartalma a sajtótörvény szerint büntetendő rágalmazás tényálladkát nem meríti ki, ezért a bíróság csak becsületsértést állapít meg.

Az elsőfokú bíróságnak ezt az ítéletét a noviszadi Semmitőzsék formai okokból megsemmisítette s ezért került ez az ügy másodszor a szubotikai törvényszék elé.

A hétfői, újbóli főtárgyaláson ifj. Dietrich Miklós vádolt ugyanazokat adta elő, mint az első tárgyaláson. Kijelenti hogy nem érzi magát bűnösnek. Nem volt szándékában Dettre János dr.-t megsérteni, a cikk polémiának volt szánva. A vitát Dettre János dr. provokálta.

A vádolt kihallgatásával a tárgyalás véget is ért és a bíróság — hasonlóan az első tárgyaláshoz — ifj. Dietrich Miklóst sajtó útján elkövetett becsületsértés vétségében mondotta ki bűnösnek és tizenégy nap fogházra ítélte.

Tisztviselőredukció a szubotikai városházán

Tizenkilenc napdíjast elbocsájtának a város szolgálatából — A listára került tisztviselők június hó elsején már nem kapnak fizetést

Szubotica város 1926. évi költségvetés-tervezete elkészült. A tanács szombaton tartott ülésén már tárgyalás alá is vette. A tervezet a takarékoság szemléletében készült, mert a városi tanácsnak az a célja, hogy leszállítsa a pótdadót. Minthogy azonban a város bevételei évről-évre csökkennek, ez csak úgy érhető el, ha a kiadásokat redukálni lehetne. Már a múlt év végén, amikor a tanács tagjai között megbeszélések folytak a költségvetési tervezet összeállításáról, úgy határoztak, hogy a kiadási tételeket elsősorban a tisztviselő-redukcióval csökkentik. Ennek eredményeképpen már a múlt év decemberében harmincegy, többnyire nem kinevezett napdíjast bocsájtottak el a város szolgálatából. Ezzel azonban még nem zárták le az elbocsájtandó tisztviselők névsorát, hanem úgy határozott a tanács, hogy később, amikor már kialakul a költségvetési-tervezet, a szükséghez mérten apasztani fogják még a létszámot. Ez most be is következett.

A városi tanács legutóbbi ülésén, miután megállapította, hogy a közigazgatás személyi kiadásai még mindig túlságosan nagy összegre rúgnak, elhatározta, hogy megint tisztviselőket bocsájt el a város szolgálatából. Az eddigi terv szerint tizenkilenc napdíjas kerül B) listára. A városi tanács az elbocsájtandó tisztviselők névsorát még nem állította össze, azonban értesülésünk szerint ezek a tisztviselők június elsején már nem kapnak fizetést.

HIREK

•••

— **Az interparlamentáris unió főtitkára Beogradban.** Beogradból jelentik: Boissier, az interparlamentáris unió főtitkára, aki már napok óta Beogradban tartózkodik, hétfőn délelőtti tisztelegő látogatást tett Trifkovic Márkó parlamenti elnökkel. Ugyancsak hétfőn megjelent az udvarnál is, ahol beírta nevét a fogadókönyvbe. Ófelsége kedden fogadja kihallgatáson Boissier, aki aznap délután öt órakor a képviselőházban előadást tart. Boissier személye annál is inkább szimpatikus Beogradban, mert 1921-ben az Alekszandar király ellen elkövetett merénylet alkalmával megsebesült és elvesztette balszemét. Boissier abban az időben mint svájci diplomáciai ügyvivő tartózkodott Beogradban.

— **Kitüntetés.** Beogradból jelentik: Ernst Bernátot, a noviszadi hítköztség iskolaszéki elnökét a király a Szent Száva-rend ötödik osztályával tünteti ki.

— **A francia szabadkőművesek látogatása Jugoszláviában.** Párisból jelentik: A francia szabadkőműves nagypáholy elhatározta, hogy a május 28-iki nagymesteri gyűlés után kirándulást rendez Jugoszláviába, ahol megtekintik a nagyobb városokat és résztvesznek néhány páholy felavatási ünnepségén is.

— **Ujságíró-nap Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A jugoszláv ujságírók egyesületének noviszadi szekciója június 27-ikén nagyszabású ujságírónapot rendez. Az ujságíró-nap iránt már most is nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Kinevezés.** Szomborból jelentik: Cseleketics Zsárkó bácskapalánki szogabirót Bács megye főispánja tiszteletbeli főszolgabíróvá nevezte ki.

— **Jugoszláv-albán tárgyalások.** Beogradból jelentik: A jugoszláv és az albán delegációk hétfőn folytatták a napokban megindult tárgyalásokat és a hétfői ülésen az elítéltek kölcsönös kicseréléséről tárgyaltak. A jugoszláv delegáció átnyújtotta az erre vonatkozó tervezetet, amelynek áttanulmányozása után fog az albán delegáció válaszolni.

— **A pápai nuncius a szombori karmeliták ünnepén.** Szomborból jelentik: A szombori karmelita-rend május 15. és 16-ik napján tartja meg védszentje Szent Teréz szenttéavatási ünnepét. Az ünnepre Pellegrinetti beogradi pápai nuncius is Szomborba érkezik. A szombori városi tanács elhatározta, hogy Pellegrinetti nunciust ünnepélyes fogadtatásban részesíti és tiszteletére 16-ikán, vasárnap bankettet rendez, amelyen a város képviselői felekezeti különbség nélkül részt fognak venni.

— **Német világotutazók érkeztek Beogradba.** Beogradból jelentik: Hétfőn Beogradba érkezett az a német társaság, amely gróf Nelin vezetése alatt arra vállalkozott, hogy másfél év alatt hat automobilon beutazza a földet. A társaságnak tizenkilenc tagja van, köztük három nő, akiknek egyike dr. Helén Richter újságíró. A fődkörűi utasok hata mas autókön érkeztek Budapestre, ahol néhány napot töltöttek. Hétfőn este a beogradi Auto-klub vacsorát adott tiszteletükre. Utjukat Szófián, Konstantinápolyon át folytatták Kisázsia, Palesztina irányában és a Szaharán végig. A német világotutazók célja egyrészt tudományos kutatás és köztük van néhány napiap munkatársa is, ezenkívül az Ula-filmgyár részére felvételeket fognak készíteni.

— **Miletics-émlékünnep Mibajlovón.** Mibajlovón, mint onnan jelentik, május 6-ikán az iskola termében Miletics ünnepélyt rendeztek. Az ünnepélyen Minda Kornél igazgató-tanító méltatta Miletics emlékét.

— **Kinevezés.** Beogradból jelentik: A pénzügyminisztérium Oszvald Vince szuboticiai pénzügyigazgatóságai főkönyvelőt a beogradi adóhivatal főpénztárosává nevezte ki. Oszvald Vince néhány napon belül átveszi új hivatalát.

— **Ujjáalakult a szuboticiai Népkör kulturbizottsága.** A szuboticiai Népkör kulturbizottsága május 9-én, vasárnap délelőtti tizenegy órakor Szántó Gábor dr. elnöklété alatt tartott ülésében megválasztotta a bizottság új vezetőségét. Elnök lett Milkó Izidor dr., alelnökök Szántó Róbert és Nojcsék Géza, titkár Weithoffer Victor, jegyzők Kun-Szabó Dezső és Nozdriczky Elemér.

— **Helyszíni tárgyalás az Altruista Bank elleni perben.** Becskerekéről jelentik: A noviszadi tábla hétfőre tüzte ki az Altruista Bank ellen megindult perben a helyszíni tárgyalást. Mint ismeretes, az Altruista Bank ellen többszáz bánáti német nemzetiségű földműves indított pert, mert a banktól megvásárolt háromezer hold földet nem iratta át az új tulajdonosok nevére és így az agrárreform kisajátította. A helyszíni tárgyalást azért tüzte ki a tábla, hogy felbecsüljék az ingatlan értékét, mert a pereskedő földműveseknek mielőtt ítéletre kerülne a sor, le kell fizetni az ítéleti illetéket. A helyszíni tárgyalásra dr. Grigursevic táblabíró akart kiszállni, azonban, minthogy a felperesek ügyvédje elmulasztotta letenni a kétezer dináros tárgyalási illetéket, a helyszíni tárgyalást elhalasztották.

— **Uj bírák.** Noviszadról jelentik: A felebbviteli bíróságnál működő bíróvizsgálóbizottság előtt Ladics Viktor és dr. Habam Petar, szentai járásbírói jegyzők, Pemoza Pál szombori törvényszéki és Hribernik József, a noviszadi felebbviteli bírósági jegyzők hétfőn sikeresen tették le a bírói vizsgát.

— **Halálos vasuti szerencsétlenség Délszerbiában.** Szkopljéből jelentik: Szkoplje és Tetovo között a nyílt pályán egy hirtelen fordulóval kiskiklott a személyvonat három kocsija. Az utasok között óriási pánik tört ki. A kiskiklás következtében többen súlyosan megsebesültek, egy utas pedig a vonat kerekei alá került és meghalt. A szkopjei vasutigazgatóság bizottságot küldött ki a szerencsétlenség okának megállapítása végett.

— **Dr. Jóczić Milorád felgyógyult.** Dr. Jóczić Milorád noviszadi főállamügyész, aki, mint megirtuk, súlyos beteg volt, felgyógyult betegségéből és rövidesen újból átvetheti hivatalát. Dr. Jóczić betegsége miatt nem jelenhetett meg a főállamügyésznek már sajtó alatt levő könyve: A büntetőtörvénykönyv és novella vonatkozásával az új büntető törvényjavaslata. A könyv, amelyet a szakörök nagy érdeklődéssel várnak, június végén készül el.

— **A rotorhajó átkelt az óceánon.** Newyorkból jelentik: A Baden-Baden német rotorhajó vasárnap délelőtti futott be a newyorki kikötőbe. Az utat a hajó akadályok között részben rotorral, részben gözzel tette meg a vesztegári állomásig, ahol csak rotorral dolgozott. Szakértők szerint a hajó kitűnően tette meg az utat. A hajót bevontatták és nagy ünnepséget rendeztek, különösen Flettner kapitány hajóparancsnoknak.

— **Felülvizsgálják a soffőröket és az autókát.** Szentáról jelentik: A noviszadi autófelügyelőség az 1925. évi vizsgázott soffőröket, valamint az autókát Szentán június hónapban felülvizsgálja. A revíziót Protics Mirkó noviszadi mérnök autógyári inspektor fogja végezni.

— **Bánáiban sürgetik a Becskerek-szegedi gyorsvonalat.** Kikinda és Szeged között, mint jelentették, a bánáti kereskedelmi kamara kérelmére újból bevezették a gyorsvonalforgalmat, mert a kikindai kerület veszélyesét jelent a becskerei utasoknak. Az érdekeltek ilyen értelmű memorandumot juttattak el illetékes helyre.

— **A bolgár kormány még nem válaszolt a jugoszláv jegyzőkre.** Beogradból jelentik: Illetékes helyen nagy érdeklődéssel várják a bolgár kormány választ a sztrumical bombamérnyelet ügyében hozzáintézett jegyzőkre. Rakics Milán szófiai követ a kormány megkeresésére vasárnap azt a jelentést küldte Beogradba, hogy még nem kapott választ a jegyzőkre a bolgár kormánytól.

— **Eljegyzés.** Berger Mandika (Subotica) és Holländer Ferenc (Čonoplja) jegyesek.

— **Elmaradt a noviszadi hitelezők védegyűlése.** Noviszadról jelentik: A noviszadi hitelezők védegyűlése vasárnapra közgyűlést hívott össze, amelyet azonban határozatképtelenség miatt nem tartottak meg. A közgyűlést jövő vasárnapra ismét összehívták.

— **Torontál-Temes megye választmányi ülése.** Becskerekéről jelentik: Torontál-Temes megye állandó választmánya hétfőn ülést tartott, amelyen a pótköltségvetésről tárgyaltak. A közigazgatási bizottság ugyanekkor tartotta ülését, amelyen a rendkívüli közgyűlés időpontját május huszonnadikára állapították meg.

— **Elítélték a becskerei katonai raktár betörőit.** Becskerekéről jelentik: A becskerei törvényszék hétfőn tárgyalta Nesics Lázár és Rajkovic Taslo becskerei katonák bünpörét, akik a múlt év decemberében feltörték és kirabolták a katonai raktárt és tizenkétezer dinár értékű ruhaneműt vittek el. A bíróság dr. Osztovic, dr. Grba Vádiszláv és dr. Setyerov Vladan védők beszéde után kihirdette az ítéletet, amely szerint Nesicet három évi és Rajkovicot két évi fegyházra ítélt. Az orgadással vádoltak közül Jovanovic Zsivát egy évi és Ruza Branislavot hat hónapi börtönre, míg Mijkovic Jovant és Kovacev Ljubicát négyezeregyezer dinár pénzbírsággal sújtották. Az elítéltek felebbezték.

— **Rodics Rafael magyar képviselő lovashandérium üdvözölte Jázovót.** Becskerekéről jelentik: Rodics Rafael püspök szombaton délután érkezett Potiszki szvetinikáról Jázovó községbe, amelynek határában Schwartzer Adám jegyző magyar képviselő lovashandérium élén üdvözölte. A püspök bérmutján hétfőn Csókára utazott, ahol átadta Lederer Alisznak, a csókai plébánia kegyurnéjének a pápai kitüntést.

— **A szentai szerb nőegylet műsoros estje.** Szentáról jelentik: A szentai szerb nőegylet szombaton este tartott jótékonycélú estjele anyanyelvi és erkölcsileg is fényesen sikerült. A műsor legkiválóbb száma volt a noviszadi dr. Mócs Sándorné zongorajátéka, Schitt keringőjét és Schubert Aufschwungját játszotta művészi hozzáértéssel. Oveics Szófia szerb népdalokat énekelt a közönség nagy tetszése mellett. Tátics Mira lepketáncát többször meg kellett ismételn. Mrkobrad Györgyné pompás előképeket rendezett, Tomics Dobrila az alvó Ariadné, Peczarszky Zsivkó a halókló gallust, Bukur Stanislava Tháliát, Nikolics Vladica a belvederei Apollót ábrázolta, Vuics Szófia „Férjhez menjek”-e című monológja állandó derűtségben tartotta a közönséget. Az előadást reggelig tartó tánc követte.

— **A játék vége.** Petrovoszeléről jelentik: Szabó György Vilmos nevű tizenkét éves fia és kis nővére az udvaron játszadoztak. A fiúcska régebben több patront talált, amelyekből a kapszli hiányzott. Játzás közben az egyik hosszukás golyót görbíteni próbált, kalapáccsal ráütött. A golyó felrobbant, a fiúnak két helyen a mellét s a leánykának a lábát megsébesítette.

— **Vasárnap megalakult az új lengyel kormány.** Varsóból jelentik: A Lengyel Távirati Iroda jelenti: A köztársaság elnöke vasárnap hajnali 1 órakor Grabski László pénzügyminisztert, volt miniszterelnököt bizta meg a kormányalakítással.

— **Spanyoljárvány Petrovoszelón.** Petrovoszeléről jelentik: A községben több spanyol lázas megbetegedés történt. Az orvosok szerint a betegség enyhe lefolyású, eddig halálos eset nem fordult elő.

— **Tűz.** Petrovoszeléről jelentik: Kovács János kisvárosi lakos udvarán, valószínűleg a kihordott pernyétől meggyulladt a szalma. A tüzet csak nagynehezen sikerült lokalizálni.

— **Tolvaj az autóban.** Oszijekről jelentik: Az orahovicei csendőrség taviratilag értesítette az oszijek-i rendőrséget, hogy ismeretlen tettes az egyik orahovicei vendéglő szolgájától nyolcezer dinárt elloptott és autóján Oszijek irányában elmenekült. Az oszijek-i rendőrség őrzőjáratot küldött ki, amely az egyik érkező autóban Kertész Adám szlatinai pincért feltartóztatta. Kertész beismerte, hogy a lopást ő követte el. 5800 dinárt megtaláltak nála, a hiányzó pénzt részben elköltötte, részben az autó viteldíjat fizette ki belőle. Kertészt átadták az orahovicei csendőrségnek.

— **Befejezték a noviszadi katolikus templom toronyjavítási munkálatait.** Noviszadról jelentik: A noviszadi római katolikus templom tornyának javítási munkálatait befejezték. A tornyot ebből az alkalomból virágokkal díszítették föl.

— **Letartóztatott ügynök.** Noviszadról jelentik: A Singer varrógépgyár kiküldöttje ellenőrző körútján megállapította, hogy Veress Mihály petrováci ügynök az általa eladott varrógépek ellenértékéből hétezer dinárt elcsikkasztott. Megállapították, hogy Kanadába akart szökni. Letartóztatták.

— **A Szerb Irodalmi Kör közgyűlése.** Beogradból jelentik: Vasárnap folyt le a legrégebb szerb irodalmi egyesület, a Szrpszka Knjizevna Zadruza évi közgyűlése. A közgyűlés nagyon viharos lefolyású volt. Többen kifogásolták az egyesület eddigi működését és azt, hogy a fiatal írógárda munkáit favorizálja. Végül a közgyűlés nagy többséggel a régi tisztikart választotta meg újból Sztojkovics Milutin elnökkel az élén.

— **Tengerésznapi Szarajevóban.** Szarajevóból jelentik: A Jadranszka Sztrazsa vasárnap Szarajevóban tengerésznapi rendezett. A Jadranszka Sztrazsa értesülésünk szerint Szubotican, illetve Palicson június hónapban fog propagandacélú tengerésznapi rendezni.

1926. június: a Szent-Margitszigeti Szanatórium megnyitása Budapesten!

A legmodernebb gyógyászati és fizioterápiás gyógyintézet. A lakószobákban ártékes, szent ásványgyógyfürők létesítve, szalma és nől bántalmak ellen. Orvoilag vezetett tökéletes diéta konyha eukor, gyomor-, vesé- és szívelvegek számára. Szórányító- és hő- és hideg-kezelés. Röntgen Laboratórium. Vigyógyintézet. Strandfürdő. Felvilágosítás és prospektusok szolgálat egy a szanatórium, mint a

Szent-Margitszigeti Nagyszálló
Kérdéseiben az Igazgatóság, Budapest, III., Margitsziget, Sürgönyök: Budapest, Margit, 3065

— **A becskerekai Jadranska Strazsa választmányi ülése.** Becskerekéről jelentik: A Jadranska Strazsa választmányja vasárnap délelőtt ülést tartott, amelyen megjelent Alsirevics Szilomir spliti gimnáziumi igazgató, a Jadranska Strazsa titkára, aki bejelentette, hogy a vajdasági szekciók központját akarja szervezni olyképp, hogy csak Noviszádon legyen főbizottság. Alsirevics este a megyeházán érdekes propaganda-előadást tartott.

— **Gyanus orvosi vényeket árult.** Noviszádról jelentik: Pavlovics Szilvákó titeli rendőrfelügyelőnek már napok előtt feltűnt egy ismeretlen ember, aki Godenauer Henrik zagrebi kőfaragónak volt bejelentve és egyes házaknál hosszú látogatásokat tett. Pavlovics megfigyelte az ismeretlent és amikor az vasárnap délután Szremác Tanaszie házába ment és több mint egy óra hosszat nem jött ki onnan, a rendőrfelügyelő benyitott Szremácékhoz, ahol sok asszony volt egybegyűlve. Pavlovics igazolásra szólította fel Godenauert, aki elmondotta, hogy Dukász Valentin zagrebi kőfaragó megbízásából megrendeléseket vesz, de az asszonyok elárulták, hogy Godenauer vényeket árul 50 dinárért, amelyek alapján egy zagrebi gyógyszerértékelő olyan orvosság kapható, amely a szülési segélyegyletek működését feleslegessé teszi. A rendőrmester letartóztatta Godenauert és beszállította a noviszádi ügyészség fogházába.

— **Műkedvelői előadás Vrbászon.** Noviszádról jelentik: A noviszádi Frohsinn delegált vasárnap este Novivrbászon, a Greifenstein-féle szálló nagytermében nagy sikerrel bemutatta a „Winzerliesl” című német dajátékot, amelynek zenei kíséretét a noviszádi 7. g. e. katonai zenekara szolgáltatta.

Dr. Horvát Mórle ügyvéd irodáját Visonova utca 25. Jugo Bank volt helyiségébe (betárolt a kapu alatt jobbra) helyezte át.

— **Öngyilkos katonatiszt.** Szkoplyéből jelentik: Vasárnap reggel hat órakor szolgálati revolverével föbelötte magát Szinobad Emil hadnagy, a 21. gyalogezred kiképzőtisztje. Az esetről nyomban értesítették a fölöttes katonai hatóságot, ahonnan Pavlovics Krszta ezredes ment ki a helyszínre. Az öngyilkos hadnagy zsebében egy levelet találtak, amelyben elbucszuk tisztársától és többek között azt írja, hogy elvből nem árulja el, hogy miért tett öngyilkos.

Landau Juliska suboticei táncitanárnő tanulmányutra Parisba utazott. Visszajövet Subotican és Palicson mekezdő legújabb kurzusait.

A suboticei zsidó Palonászs Egyletét folyó 1926 évi május 13-án csütörtök délelőtt 11 órakor a Szentegylet helyiségében (Zrimiski tr. 23.) évi rendes közgyűlést tart, amelyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség. 4179

Lepedat i Jovanovic suboticei sorsjegy főelárusító cégét vásárolt sorsjegyek közül május 8-án, a húzás első napján a következő számok lettek kisorsolva:

1000 dinárt nyert: 10399 13897 25478
27970 101359 112981 120090 132929
133608 141869

400 dinárt nyert: 7145 99 9945 10360
13836 20635 22723 83 26559 89 27919
31 57 58 79 31527 63 68 34318 28 36015
41844 97 48233 50527 600 51252 54 56106
60 57363 69 57938 63 67947 63 71048 76
83 72948 73117 51 93 76968 85 80025 70
97 81121 42 44 84890 85778 95 86480
87106 20 83 89711 39 40 99875 100277
101319 55 93 102649 104950 72 96 105847
52 72 89 115679 118883 94 119038 53
119251 54 120040 124140 52 73 126225
129432 63 77 133304 27 133615 34 66
134823 76 141871 142056 92 144966 99
145521 46 90 95 600 147747 53 148050
59 61

— **A bácskai gazdasági egyesület gyűlése Priglevicaszentivánon.** Szomborból jelentik: Priglevicaszentivánon a bácskai gazdasági egyesület fiókjá vasárnap gyűlést tartott. A vármegyei gazdasági egyesületet Mojics Joca kiküldött képviselte. A gyűlésen a véletlenül a községben tartózkodó Lazarevics Vászsa volt országos közbiztonsági főnök is megjelent.

Makacs székrekedés, vastagbél katarus, puffadás, csipőfájás, vértörődés, aranveres csomók, birtisztatálanságok eseteinél a természetes »Ferenc József« keserűvíz, reggel és este egy-egy kis pohárral bevétel, rendkívül becses háziszser. Klinikai megfigyelések tanúsága szerint a »Ferenc József« víz még ingerlékeny belső betegknél is fájdalom nélkül hat. Kapható gyógyszerüzletekben, drogeriákban és fűszerüzletekben.

Rádió-műsor

Szerdán, május 12-ikén

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)

Bécs (531—582.5): D. u. 4.15: Koncert, 8: Operaelőadás.

Milánó (320): D. u. 4.30: Koncert, 9: Kvintett.

Barcelona (325): Este 7: El Trio Rádó. 11.20: Dalok.

London (365): D. u. 4.15: Zenekari hangverseny. 6: Táncczene. 8: Koncert, 10: Koncert.

Prága (368): D. u. 4.30: Koncert, 8.02: Vidám-est.

Róma (425): D. u. 5.40: Jazz-band, 8.40: A »Manon« előadása.

Berlin (435): D. u. 4: Zenekari hangverseny, 10.05: Hangverseny.

Lipscé (452): Este 7.30: Klaszikus est, 10.05: Táncczene.

München (485): Este 8.40: Hangverseny 10.30: Gramofon-zene.

Brünn (521): Este 7: Zenekari hangverseny 8: Vidám óra.

Budapest (560): D. e. 9.30, 12 és d. u. 3: Hírek 4: Mesék. 5: Koncert. 6.30: Előadás 7.15: Humoros előadás. 8.30: Kvartett. 10: Táncczene.

Daventry (1600): Este 11: Táncczene.

Berlin (505—571—1300): D. u. 5: Koncert. 8.30: Hangverseny.

KINTORNA

— Az én uram nem érdemli meg, hogy tovább éljek vele.

— Hát akkor váljon el tőle.

— No, azt meg éppen nem érdemli meg!

Tanító: Bizonyítsd be nekem, Pista, hogy a föld a saját tengelye körül forog!

— Tanár ur, kérem szépen, tessék megbocsátani, de azt én sohasem mondtam!

— Látod ezt a nőt, én ott voltam, amikor civakodni kezdett az urával.

— Mikor volt az?

— Tíz évvel ezelőtt. Én voltam a házassági tanu.

— Van rádiód?

— Nincs, a feleségem kidobatta a lakásból. Nem tűrhette, hogy valaki folyton beszéljen hozzá és ő ne szólhasson közbe.

— Az ember valóban nem ismeri ki magát... Egyszer azt olvassa az egyik cégről, hogy gyengén áll, máskor meg, hogy erős! Melyiknek van igazsága?

— Mind a kettőnek!... Ma minden cég erősen gyengén áll!

SPORT

Varga Béla legyőzte Weckstent. Budapestről jelentik: A MAC—MAFC két-napos birkozóversenye, melyen három világhírű finn birkozó is résztvett, vasárnap befejeződött. A verseny meglepetése Varga Béla győzelme volt a finn világbajnok Wecksten fölött. Az MTE birkozók nem indultak. Részletes eredmény: Légsúly: 1. Pappinen (Wyborg), 2. Zombori (MTK), 3. Magyar (BAK). Pehelysúly: 1. Molnár (Törekvés), 2. Ambrus (MAC), 3. Fehér (MÁV-gépgyár). Könnyűsúly: 1. Fekete (MTK), 2. Seszta (Wien), 3. Németh (MTK). Kisközépsúly: 1. Laczka dr. (MAC), 2. Nykänen (Wyborg), 3. Nagy (MAC). Nagyközépsúly: 1. Varga dr. (MAC), 2. Wecksten (Helsingfors), 3. Papp (MAC). Nehézsúly: 1. Dömény (BAK), 2. Urbán (Prága), 3. Ferenczy (MÁV-gépgyár).

Olaszország legyőzte Svájcot. Milánóból jelentik: Az olasz válogatott hatalmas küzdelem után 3:2 (3:0) arányban legyőzte Svájc válogatott csapatát.

A BSK Osijeken. A BSK csütörtökön Osijeken vendégszerepel, ahol az ottani Gradjanski lesz az ellenfele.

KÖZGAZDASÁG

A türelmes betétesek. A Zadruzna Banka, mint ismeretes, nemrég válságos helyzetbe került, amennyiben a fizetési kötelezettségeit nem tudta teljesíteni. Legutóbb a bank vezetősége akciót indított aziránt, hogy a betétesektől betéteik kifizetésére két évi haladékot kapjon. Ez az akció már meg is indult és — mint Becskerekéről jelentik — eredményteliségét kecséget. Vasárnap Perleszen tartottak a betétesek értekezletét. A banknak Perlesz község lakóitól egy millió dinár betétje volt. Az értekezleten a betétesek megadták a kért haladékot és bejegyeztek abba, hogy pénzüket csak 1928 májusában kapják meg. Hétfőn Becskereken tartottak értekezletet a betétesek, akiknek három millió betétjük van a banknál. A becskerekai értekezleten szintén kedvező döntés történt. Kedden Pancsevón tartják meg a betétesek értekezletét. Pancsevón másfélmillió dinárral tartozik a bank.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1926 május 10.

Beograd 9.11.
Budapest deviza 1275¼—1263¼, valuta 55—63¼.

Prága deviza 5940—90, valuta 67¼.
Berlin deviza 740—42, valuta 36¼—40¼.

Bécs deviza 1247¼—51¼, valuta 42¼—48¼.

London deviza 276.
Trieszt deviza 4410—4430.

Zürich, május 10. Zárlat: Páris 16.30, London 25085, Newyork 5167½, Brüsszel 16, Milánó 2064, Amsterdam 20770, Berlin 123, Bécs 703, Prága 15305, Varsó 49, Budapest 7230, Beograd 9115, Bukarest 2025

Beograd, május 10. Zárlat: Páris 180, London 275.80, Newyork 56.70, Brüsszel 174, Milánó 226.80, Berlin 13.51, Prága 168, Budapest 79.25, Bukarest 21.25, Genf 1097.50, Szaloniki 73.

Noviszádi terménytőzsde, május 10.
Búza: 1 vagon bácskai 297.50 dinár, 5

vagon bácskai 77—78 kilós, 2%-os 300 dinár. Tengeri: 40 vagon bácskai, június, Noviszad hajó, reláció Wien 153 dinár, 2 vagon bácskai, Noviszad körzet 125 dinár, 1 vagon bácskai, kerek 140 dinár, 1 vagon szerémi 132.50 dinár, 10 vagon szerémi, ab május 20, Indija paritás 130 dinár. Liszt: 1 vagon 0-ás bácskai 475 dinár, 1 vagon bácskai 2-es 420 dinár. Korpa: 2 vagon szerémi jutazsákokban 145 dinár, Irányzat: lanyha.

Szentl gabonaárak, május 10. A hétfői piacon a következő árak szerepeltek: Új buza: 190 dinár augusztusi szállítás, ó-buza: 300 dinár. Tengeri morzsolt: 125 dinár. Juniusi kassza: 130 dinár. Árpa: 135 dinár. Sörárpa: 155 dinár. Zab: 150 dinár. Bab: 100 dinár. Köles: 120 dinár. Heremag: 2400 dinár. Gyapju: 1650 dinár. Rozs: 205 dinár. 0-ás liszt GG.: 525 dinár. 0-ás G.: 525 dinár. Kettős főzöliszt: 475 dinár. Ötös kenyérliszt: 420 dinár. Hetes: 245 dinár. Nyolcas: 142.50 dinár. Korpa: 135 dinár. Irányzat: búzában szállár. Tengeriben tartott. Kinálat csekély, keres-

Budapesti terménytőzsde, május 10. A gabonátőzsde a múlt hét végén mutatkozó kedvező irányzat a szállár amerikai jelentések hatása alatt ma újból erőre kapott. A kereslet megélénkült és csak a gyengébb kínálat az oka annak, hogy nagy forgalom nem alakult ki.

71 kilogrammos pestvidéki ujozsért júliusra 235.000 koronát fizettek, tehát annyit, mint amennyit a pestvidéki tavalyi rozsért adnak. Az ujozsban való spekuláció azokat a magánértékesítőket honorálja, amelyek a rozsvetés állásáról egyre sürűbben érkeznek vidékről és amelyek a spekuláció számára az ujozs vásárlását rentabilissá teszik.

Chicago gabonátőzsde, május 10. Búza májusra 161.25, júliusra 139.25, szeptemberre 135.375. Tengeri májusra 69.125, júliusra 73.875, szeptemberre 77.25. Zab májusra 40.75, júliusra 42.25, szeptemberre 42.875. Rozs májusra 85.5, júliusra 88.25, szeptemberre 90.25.

Newyorki gabonátőzsde, május 10. Búza 184.25—179.25. Tengeri 81.125. Liszt 725—775. Az irányzat roznál és búzában szállár, tengerinél tartott.

Pünkösdre

megérkeztek Franciaországból a legújabb divatu

selyem-különlegességek

minden színben és kimitázásban

Székelty és Ujkovics divatáruházába

Mindenkinek érdeke, hogy bevásárlás előtt áruaktárunkat megtekintse

Kirakatainkban állandó divatkiállítás.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy üzletemet áthelyezem Főtér volt Sugár Béla helyiségébe aug. 1-én, ahol egy kizárólag párisi raktárt fogok vezetni, a jelen üzletemben raktáron lévő árut minden elfogadható árban kiárusítom.

Miška Pančić Subotica, Huspiac

NYILTTÉR.

**POKOPNO UDRUZENJE JEDINSTVO U SUBOTICI.
MEGHÍVÓ**

Egyesületünk

rendkívüli közgyűléset

1926. évi május hó 24-én délelőtt 10 órakor tartja a »Jugoszlávija« (Hungaria) vendéglő helyiségében, melyre a tagokat ezúton meghívjuk.

Ha a közgyűlés nem volna határozatképes, úgy az 1926. évi május hó 31-én ugyanazon tárgyzorozattal és ugyanazon időpontban fog megtartott.

Subotica, 1926. május 3-én.

Tárgyzorozat:

1. Előző jelentés.
2. 4 jegyzőkönyv-hitelesítő kijelölés.
3. Alapszabály módosítás.
4. Indítványok.

4198

T. nökség.

Ertesítés.

Ezúton értesitem a t. közönséget, hogy férjemtől Gajdos Illés kereskedőtől különváltan élek. Senki neki ne hitelezzen, mert a hitelezett összegért felelősséget nem vállalok, s a hitelező pedig pénzt elveszti.

Bacsko-Petrovoselo, 1926. május 7-én.

Gajdos Illésné

4120

Van szerencsém összes az érdekelteket értesíteni, hogy Demus Károly bacstopolai lakos a Schneider és Demus cégből kilépett és ennek nevében semmiféle jogügylet lebonyolítására nem jogosult.

A mai naptól kezdve cég egyedüli tulajdonosa az alulírott vagyok.

Bacska-Topola, 1926. május 7.

id. Schneider Dániel

4129

Oglas

24. maja 1926 u 9 sati rano (ponovom) držaće potpisana crkvena opština u Pačiru javnu dražbu za opravak crkve, koja je radnja proračunata na 43.606 dinara 67 p.

Pačir, 8. maja 1926. godine

Nikola Dragaš 4205
delovodja.

Svetozar Vidić
predsednik.

Ertesitem a t. közönséget, hogy Uracs Erzsébet-nyal vendéglőjét átvettem. Felkérem a hitelezőket, hogy követeléseiket 8 napon belül bejelenteni sziveskedjenek, mert későbbi jelentésük nem vétetek figyelembe.

Subotica, 1926. május 10.

4204

Boldizsár Erzsébet
Zöldfa-vendéglő.

Nyilatkozat

Kijelentem, hogy feleségem Elek Jánosné szül. Szöllőssy Viktória adósságot felelősséget nem vállalok s az általa felvett kölcsönöket nem fizetem, tehát senki se hitelezzen neki.

4186

Elek János.

Oglas

Senat grada Subotice stavila do znanja, da će do-tenavedene trgovačke lokale u zgradi gradske kuće uz javnu otvorenu licitaciju da izda na šestogodišnji zakup počevši od 1-og novembra 1926. godine.

Lokali, koji će da se izdaju pod zakup su sledeći:
1. lokal br. 6. a koji zasada Lipot Horović drži pod zakup.

2. lokal br. 7. a koji zasada Ilija Lang drži pod zakup.

3. lokal br. 8. a koji zasada Martin Šick przi drži pod zakup.

4. lokal br. 9. a koji zasada ud. Marija Šabadaš drži pod zakup.

5. lokal br. 10. a koji zasada Milutinović i Lukač drže pod zakup.

6. lokal br. 11. a koji zasada Zivota Jović drži pod zakup.

7. lokal br. 12. a koji zasada ud. Aladara Lenara drži pod zakup.

8. lokal br. 14. a koji zasada Adolf Krausz drži pod zakup.

9. lokal br. 15. a koji zasada Jolanka Her drži pod zakup.

10. lokal br. 16. a koji zasada Just D. D. drži pod zakup.

11. lokal br. 17, 18. a koji zasada Lajčo Kain drži pod zakup.

12. lokal br. 19. a koji zasada Berta Pudler drži pod zakup.

13. lokal br. 20, 21. a koji zasada Aranka Lagner drži pod zakup.

14. lokal br. 22. a koji zasada Vojislav Pukec drži pod zakup.

15. lokal br. 25. a koji zasada Božidar Miharević drži pod zakup.

16. lokal br. 26. a koji zasada Boris D. D. drži pod zakup.

17. lokal br. 34. a koji zasada ud. Súpana Lóvi i Grgo Jurić drže pod zakup.

18. lokal br. 35. a koji zasada Ana Mamuzić drži pod zakup.

18. lokal br. 35 a koji zasada Ana Mamuzić drži pod zakup.

Ko od ovih lokala koji želi u zakup uzeti, to ima da svoju propisno taksiranu ponudu u zapečaćenim omotu preda u senatski eksibit (gr. kuća 1/2 sprat br. 14) do pre podne 11 časova 25-og maja 1926 g.

Na ponudi spolja ima se označiti broj lokala, koji u zakup uzeti namerava, ime sadašnjeg zakupnika i ime ponudioca.

Ponudioci pre nego što bi svoje ponude podneli, dužni su u ime zaobine položiti bar četvrtinu ponudjene zakupnine u gotovom novcu ili uložnoj knjižici gradske štedionice u gradsku domaću blagajnu priznanicu o ovome imaju priključiti pismu.

Kasnije podnete neće se uzeti u obzir.

Otvaranje prispelih ponuda će da se izvrši pre podne u 8 časova 26-og maja 1926. god. u zvaničnim prostorijama gradskog ekonomskog odeljenja (gradska kuća II. sprat br. 129.) na kojoj mogu učestvovati i ponudioci ili njihovi zastupnici.

Ostali uslovi dražbe mogu se doznati za vreme zvaničnih časova u uredu gradskog ekonomskog odeljenja, gde se mogu dobiti formulari ponude.

Subotica, dne 8. maja 1926. god.

4201 Gradski Senat.

Filip Buzas kraljevski sudski izvršitelj u Subotici. Izvrš. br. 2442—1926.

Dražbena objava

Potpisan sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. zak. čl. LX. od 1881. objavljuje, da će one pokretne, koje su usled odluke broj 4019—1925. vrsackog kr. sreskog suda u korista ovrhovoditelja firme Fuks i Laskareti zastupan po advokatu dru Eugenu Vilhelmu iz Subotice radi namirenja 2133 dinara glavnice i spon popisane i na 13.100 dinara procenjene i zaplijene, poimence oprema za dućan u Šrikovana ul. 2.

Na temelju odluke broj Cn. 2046—1926. subotičkog kr. sreskog suda na javnoj dražbi prodati.

Dražba će se održati dne 11. maja 1926. god. pre podne u 9 sati u Subotici I. krug, Jelasićeva ulica broj 3.

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljeni stvar po §-u 107. i 108. zak. čl. LX. od 1881.

Subotica, dne 27. aprila 1926. god.

4209 Filip Buzas
kr. sudski izvršitelj.

Izvrš. br. 454—1926.

Dražbena objava

Potpisan sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. zak. čl. od 1881. objavljuje da će se usled odluke broj 1865—1926. starobečejskog kralj. sreskog suda a u korist ovrhovoditelja »Vardara« osig. d. d. zast. po doktoru Bene Kellert advokatu iz Subotice radi namirenja tražbine 17.890 dinara i s. p. p. na javnoj dražbi prodati pokretne popisane u plenidbenom zapisniku br. G. 1865—1926. i to poimence brasno 3 vagona, procenjene na 63.000 dinara.

Dražba će se održati 13. maja 1926 u 11 sati pre podne u Starom-Bečeju u mlini ovršenika.

Kupac je dužan na osnovu §-a 107. i 108. zak. čl. LX. od 1881. preuzeti kupljeni stvar odmah isplatiti. Stari-Bečej, 19. apr. 1926. god.

4211 Jovan Stanković
kralj. sudski izvršitelj.

Filip Buzas kraljevski sudski izvršitelj u Subotici. Izvrš. br. 513—1926.

Dražbena objava

Potpisan sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. zak. čl. LX. od 1881. objavljuje, da će one pokretne, koje su usled odluke broj G. 807—1926. subotičkog kr. sreskog suda u korist ovrhovoditelja Tine Savićevićevog zastupan po advokatu dru Bene Kellert radi namirenja 50.000 dinara glavnice i spon popisane i na 52.300 dinara procenjene i zaplijene, poimence lokomotiva, kola, ugali, konje itd. na temelju odluke Cn. br. 5879—1926. subotičkog sreskog suda na javnoj dražbi prodati.

Dražba će se održati 23. maja 1926. g. po podne u 3 sata u Subotici u Pavlovcu 59. br. i nastavno u 4 sata u Žedniku broj 119.

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljeni stvar po §-u 107. i 108. zak. čl. LX. od 1881.

Subotica, dne 6. maja 1926. god.

4210 Filipo Buzas
kr. sudski izvršitelj.

Külföldi szakember
jugoszláviai viszonyokkal ismerő
kereskedő társat keres
egy-, egy és fél millió dinár tőkével csoko-
ládé és cukorkagyár üzembelhelyezéséhez. Csakis
komoly érdeklődőknek felelősségteljes ajánlat
Adler Sándor, Novisad
Slukinja ul. 7.

SPECIALIS L.Z.M
RADIO, AUTOMOBIL és STABIL
AKKUMULÁTOROKBAN
Ujnanan épít minden cég akkumulátor telepét, javít és tölít
bármilyen gyártmányú a legjobb gyártmányú anyaggal,
garanciával
E szakmához békének egyik legfontosabb szolgálat
WILHELM LÁSZLO, PAŠIĆEVA UL. 2.

Főgépezés
egy nagy jugoszláviai gőzmozdony 600 lóerős gőz-
géphez (brünni) keresetnek. Csak szorgalmas szak-
ember, aki a kisebb lakatosmunkákat maga tudja
végezni, adja be ajánlatát referenciákkal és eddigi
életpályája megjelölésével „Za-8443” jelige alatt
Publicitas A. G. Zagreb, Gundulićeva 11. címre.

Reuma,
isiasz,
neuralgia
ellen
az egyetlen védőszó, amelynek
sok kétségbeesett beteg vár és
amely pótolja a fürdők és egyéb
szerek hatását
„SPASITELJ” radiumkötszer
Kapható a „SANTAS” DROGERIÁBAN, Beograd
Teraziya 13.
Az állami vegyvizsgáló intézet ajánlása alapján a legjobb
radiumos kötszer.
3312

M. MITROVIĆ
ÓRAS és ÉKSZERESZ

Ajánlja nagyon szép választékát elfegy-
eztet és ajándék ékszerekben,
svájci legmodernebb fazonu I-a minőségű ur-
és női óráit. Saját óra javító és ékszerátalozó
műhely.
NAGYON SZOLID REKLÁMARAK MOSZKVA szálloda mellett

BEOGRAD
TERAZIJA 28.

Osszecsukható
kertiszék
42 — dinár
kézzel
Brača Spitzer
Badaličeva ul. 5.

KESKENYVÁGÁNYU
VASUTAK
sinek, sínzsegek, hevederok, hordenható vágány, váltók, fordítókorongok, szelvényes kerekek, kerékpárok, billenőkocskák, téglakocskák, repakocskák, kőszállító kocskák, erdei kocskák, alkatrészek, mozdonyok stb.
A GYŐRI VAGONGYÁR
kivásúli gyártmányainak kizárólagos eladása
„RECORD“ ipari- és kereskedelmi r. t.
keskenyvágányu vasutosztály, OSIJEK, Beogradska ulica 2.

Házak
részletfizetésre
és készpénzért
Novisad központjában,
gyors beköltözésre
magánzó, kereskedők
és vendéglősök részére
Biro Fortuna
Kr. Petra ul. 11. Novisad.

Elsőrendű olasz 99%
KÉKKŐ
legolcsóbban kapható
Nojesek Górn
fűszerkereskedő cégnél
Subotica

REUMÁSOK! Garantált és
• kipróbált szer:
Reuma, isiasz és
izületi megbetegedések
ellen

Analgetin

Két-három üveggel gyógyíthatja hosszadalmas,
hántó és türelmetlen reumáját
Kísérlelje meg — meg fog győződni!
Harcosok, rokkantak 10% engedményt kapnak
minden gyógy- és illatszertárban.
Vidékre utánnvétellel. — Gyártás és főraktár:
ORVOSI SZEREK LABORATORIUMA
Ph. Mr. BRANKO P. PAUNOVIĆ
BEOGRAD, KOLARČEVA 5.

1 ÜVEG
50 dinár

Fordson traktort
keresek cséplővel és eké-
vel, vagy azok nélkül.
Nyersolajjal előnyben. A
végső ár megjelölésével
pontos leírással
RÁPOTI LAJOS
Novisad, Futoški put 118

Kereskedők
figyelmébe!
Fizetésekte-
lenség, csőd
vagy
moratorium
eseti
szakavatottárral a leg-
megbízhatóbban járunk el
Schill és Marberger
Novisad, 4156
Petra Zrinjskog ul. 55.

SZATÓCSOK!
KASZANYÉL
kötő minőségű, olcsó,
nagyban és kicsinyben
kapható: 4191
Luka V. Vučković
a „Sárgarépához“ Novisad

PATRANG-EGÉRI
Bárkinék küldjük nagyban
„KATINKORT“
irászerzők, melyet mi
jótállás mellett biztos ered-
ményt adját magunk ir-
tásait végzünk. 1 doboz
10 din., duplanagy 20 din.
„Werltom“ Péreptő Vállalat
Zagreb, Marovska 16.

UJDONSÁG!
„Patent szőnyegágy“
matrac nem kell, bárki el-
birja, minden házban, szál-
lodában, fürdőben és hajón
nékülözhetetlen. Ár csak
390 DINÁR
Szállítás utánvétellel

JOSIP BROZOVIĆ
ZAGREB
Boškovičeva ulica 18.

Öt szobás
modern lakás
fürdőszoba, parkett stb.
azonnal átvehető
Subotica a beltéren.
Érdelkölők címükkel kö-
zöljék a kiadóhivatallal

Nagy parti férfiruha szövetet sikerült
beszerezni, melyet gyári áron
alul bocsájtok eladásra
A t. vevőközönségnek az árú olcsóságáról és jó mi-
nőségéről módjában van tiszteletben meggyőződni. Ra-
gadja meg mindenki az alkalmat, hogy szükségletét most
beszerezhesse
PRESSBURGER SÁNDOR
Subotica, Trg Sloboda (zenede alatt)

Molykár ellen
megőriz
garancia mellett
GOLDSTEIN
szőrmeáruház
Subotica (Huspiac)
Tűz és betörés ellen
biztosítva.

ÉRTESEITÉS
Értesítem a n. é. közönséget
hogy a Lika Bioskop mellett
borpincét átvettem
és azt tovább fogom vezetni
Kaphatók a legfinomabb italok
borok stb.
Itterenként 3 és 7 dinárért
Nagyban áruengedménnyel.
Zagreb, export és jelképes árok
ingó árban áruveve.
Seiven pártfogást kér
KOVÁCS

TELEFON 868.
SIPOS SÁNDOR
SUBOTICA
Osztályos Szkolnka ul. 3. alól
6 szám alól
Gipszovid festő
száját házamba helyeztem át.
ennél fogva sokkal olcsóbban
árultok nagyban és kicsinyben
száját égetésű hófehér
Friss MESEZET
Építési MESEZET
Portland-CEMENTET
Rostált FASZENET
Föld kőzetes mozdít
KOVÁCSZENYI
Friss beltől
KOVÁCSZENYI
TŰZIFÁT felvágva is
Az árut díjazatton
rendeltetést helyére szállítom

Világhírű
„Obilić“ acélkasza
Jótállás minden darabért, külön jótálló levéllel!
TELEFON 123. FŐLERAKAT: TELEFON 124.
BARZEL VASKERESKEDÉS SUBOTICA

Kárpitos műhelyemet
május 1-től
Sokolska ulica 7 sz. alól
16 szám alatti lakásban
helyeztem át. Megfelelőbb
helyre és a magas házber-
miatt
Nagy Gyula
kárpitos

Mérek után
elegáns, olcsó és izléses
cipőket készít
PETRÓ KÁROLY
cipészemester, Subotica.
Paja Kujundžićeva ulica 4. az
Új ka zindva a umban

KORZÓ MOZI

Május 10-től 12-ig hétfőtől-szerdáig Jack Holt a tettek embere Norma Sherer a nagyvilági nő együttesen lépnek fel az Ürvények forgataga c. regényes filmjátékban Zenekari kíséret

LIFKA MOZI

Május 10-től 12-ig hétfőtől-szerdáig Lotte Neumann a bájos német székeség csodái egyet en attr. kiad. Nővérek Velenő csodás tükre, a doge és a Szent Márk tempom a szin egye ennek a pompás történet k. melynek eselők-ménye napjainkban és részben a romantikus közép-orban játszód. k. le. Zenekari kíséret

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző kétzeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg melléklendő.

Kisebb üresaláchoz szüvegverem jellel szüvtt eladó. Beogradski put 103 3730

FIFI KÖNYV- ÉS GYÓGYSZERTÁR

Házvezetőnek menő idősebb intelligens izraelita nő. éves bizonyítványokkal. Cim Cara Lazara 32. 4217

Slovenin sucht Stelle als Erziehlerin in der Administration. 418

Cigányzenekar. esztendő, zongoristán és cigányprimással kerestetik Cim a kiadóban. 4190

TANATON A legjobb minőségű, legolcsóbb áron csakis Drag. Lj. Jovanović üzletben kapható, Subotica Cara Dušana u. 8.

VÉTEL-ELADÁS Orh. 367

naponta friss hús, tormásvirtóli, felvágottak Pfeifernél Krupeževića (Rudićeva) ul. 1. 365

Egyenáramu elektromotor 20 kilowattos, 150 Volt feszültségű áramhoz használt állapotban, de kábelben jó karban kerestetik. Ajánlatok kéretnek „Za-8443” jelző alatt a Publicitas A. G. Zagreb, Gundulićeva 11.

Hotel Tirreno VIAREGGIO, ITALIA modern komforttal berendezve, egész éven át nyitva. Hideg és meleg folyóvíz minden szobában. Magyar bécsi konyha. Magyar levelezés.

1 darab 4 ülésű Deimler autó futányos áron eladó. Cim a kiadóban. 4180

Különböző butorok, over megágy matraccal, konyhai asztalagy stb. Olcsón eladó. Szegedinski put 127. bzw. Óváryné. 4183

Motorbicikli, új, olcsón eladó. Huth mészáros Belmek. 407

Teljes jókarban lévő 2 db üvegező puld eladó Sugár Manóval Aleksandrova utca. 4199

Eladó Osiček és és Nasice között fekvő 800 katasztrai hold irtozt erdőföld, amelyben még a tustó benne van. Turktól az ára 12 mássa buza, kilyisztírva és felszánva 18 mássa, vagy a buának 2/3 mindenkori napára. Vételár egyharmada most, a többi 3 év alatt mindég a termés után fizetendő. Cim: Acentura, Paie Kujundžića ul. 5. Subotica. 4187

BÉRMÁLÁSRAI Ékszerokat és órákat felár-n vásárolhat Adam ékszerész Subotica, se 7 Rudićeva ul. 6. Sugár-náz.

KOLONFÉLE Tartós ondótalas (auerwelle), 6 hónapi tartó határolalást kínál gantálás mellett előlegzésre Kummerkramer, Sombor. 3375

Két uriember teljes ellátást kaphat beltéren azon- naira, ugyancsén uri egyének finom házikosztet kaphatnak Cim a kiadóban. 4103

Uj üzletmegnyitás Subotican Rudics-uccában, a gyümölcs-piacon. Elegáns férfi, női és gyermekruhák legolcsóbb bevásárlási forrása. Divatos férfiföltöny 575 dinár, férfiraglán divatos spricell szövetből 600 és 700 din., covercoatból 700 és 1000 dinár, elegáns női tavasz kabát 550 dinárért, covercoatból 750 dinár. Gyermekruha 250 dinár. Esőköpeny 265 din., elegáns szövetgummiköpeny 500 dinár. Gyermekesőkabát 200 dinár. Vidékre utánvétellel. Meg nem felelés esetén a pénzt visszaadom. Vigyázzon a Cimrel Földes Samu ruhaháruházu. 2429

MAJUSI BÖGNAPPAL MEGKEZDÖDÖTT NYÁRI SZÜNET A'AT ESŐT SZOMBATON, VÁSÁR- ES ÉNNAPON LEZ. ELŐADÁS. BÉNSŐK KEZDETE: SZOMBATON ES É FÉL 9, VÁSÁR- ES ÉNNAPON D. U. 4. ÉS FÉL 9 ÓRÁKOR.

Uj zongorák, pianinok csakis elsőrendű világ-márkát, a leghosszabb lejáratu részlettizetésre kaphatók 10 éves időtállás mellett. Legnagyobb válasszték az országban. Kapható Kain Lajos hang-kereskedőnél Subotica, Városháza. 700

POMPADUR kozmetikai szalon (Subotica, városházépület tej-plac) arcápolás, manikúr, női fodrászat, hajfestés linectóval 10 perc alatt. Minden időben rádió-koncert. 1987

Legnagyobb bevételi forrás üzveknök és képviselő számára elsőrendű cégnél. Ajánlatok erkölcsi bizonyítvány mellettklésével „Ohne Kapital und Verbindnisse 512” jellegre Publicitas d. d. Zagreb, Gundulićeva 11. küldendők. 2413

Uttelevek konzuli láttamozását legolcsóbban vétezi 30 dinárért a Nemzetközi Tudakozódó Iroda Subotica, Kraja Aleksandra 9. Beküldés posta ut- legzésre Kummerkramer, Sombor. 4045

Növedelmező képviselőknek átad ügyveknöknek. képviselőknök, stb. nagy külföldi cég. Ajánlatok „Ohne Kapital und Verbindnisse 9784” jellegre alatt a következő címre küldendők: Piras, Priz. Jindriška 18. C.S.R. 1613

Különbejáratu butorozott utcai szoba disztíngváltó uri egven részére kiadó. Ugyanott két egymásbanyitló szoba orvosi rendelőknek vagy divatszalon részére is kiadó. Cim a kiadóban. 4139

Különbejáratu elegánsan butorozott szoba, két, esetleg egy személy részére kiadó. Cim: Szuda-rević ul. 63. 4163

Dobozok Legújansabbak FISCHER ERND 6248 IKAI MÜNTEZTÉREBEN SUBOTICA.

Különbejáratu szepen butorozott kétablakos utcai szoba assnall kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 3367

Különbejáratu butorozott szoba azonnaira kiadó. Oslobodjenja ulica 37. (Zentaj ut). 4212

KÉKKŐ 99% a legolcsóbban nagyban és kicsinyben Sugár Manónál

HAZASSÁG

Házasságokat sikeresen közvetít Faragó Imrónia, Budapest. Népszínházucca uzenhat. Cégjelzéstelen levelezés. 4099

Házasság céljából keresek jogvézett és önálló kereskedő fiam részére partit, jobb zsidóházból való 20-25 éves úrnőt. Üzlete forrásának meg-nagyobbítása / céljából szűksége 150-200.000 dinár. Névtelen levelek nem jönnek figyelembe. Titoktartás biztositva. — Szives ajánlatokat I. P. 430 jellegre, Jugososse. hirdetőirodára, Zagreb, Gajeva 1. 4200

30 éves tisztviselő intelligens urinó ismeretségét keresi házasság céljából. Hozomány nem mellékes. Leveleket „Népszíni akarok” jellegre Bega hirdető Vel-Bečkerek továbbít. 4196

FIFI KREM

PINTÉR Gyógyszertár

LEVELEZÉS

Két feltétlen uri fiatalember szórakozás céljából levelezne két urilánnyal. Leveleket post restenale Titulus Amandi, Melencire. 4206

Pasia, ha teljesíteni bírja. trion. várom. Én. 4188

LEGDIVATOSABB ELEGÁNS NŐI SZALMAKABAPOKAT „PARIS” Szendi Jolánka Kalap-szalonjában szerezhethi be. Edényiac. 1527

FOGLALKOZÁS

Nyomdászsegédet, aki szerb és magyar nyelvben perfekt, keresek zonnali belépésre. Hajtman Istvan nyomdatulajdonos B. Topola. 4101

Szeplők, málfoltok, pörse- uések, arcbőrtünetek, afeleg- esen a legolcsóbb szer Crem Paruvary Készült: Fium Gyógyszertár Subotica Eapható mindenütt

Szerb-magyar csoportot- tort keresek két megvedik zinnazista gyermekeim mellé. Cim a kiadóban. 4208

Cukrászsegéd. önálló 16 munkás felvétélük. Kovács cukrázda, Kofa. 4189

Nérleghénes könyvelő német, magyar levelező vállal könyvelést napi egy-két órára, esetleg fél napra is. Szives meghi- vást kér „Komoly munka- árú” jellegre a kiadóhivatalba. 4075

S. KREKUS óra specialista üzlet RUDIĆEVA UL. 4. egyimőlespiacozásnál helyezte át, ahol pünkösdig minden bevásárló egy értékes ajándék tárgyat kap

Üzves idősebb kereske- dősegédet keresek röf- sár szakmából, ki nor- vát, német és magyar nyelvet bírja. Sandor Weinberger, Munkovci. 4183

Idősebb önállóan dolgozó, ügyes cukrászsegédet fel- veszek. Ajánlatok Avala- szálloda Adara külden- dők. 4117

Bácska. Bánát, Baranyá- ban szerbül tudó jól be- vezetett fűszer- és rövid- áru utazó állást keres. Ci- meket a kiadóban. 4131

Deutsches Fräulein sucht Stelle in Sombor zu Kin- dern. Adresse bei Dr. Szántó. Sombor, Apatin- ska 46. 4164

Fahivatalnok hosszú pra- szissal, magyar, szerb nyelvtudással állást vál- toztatná. — Megkeresést „Törökvo” jellegre ki- adóba kér. 4126

Intelligentes Fräulein, spricht deutsch, serbisch und ungarisch, sucht Stelle zu Kindern oder als Gesellschaftsdame. — Adresse Pallas, Subotica. 4160

12000 dinárral már meg- évő textil ipárvállalhoz lehetőleg utazó pársat ke- resek. Cim a kiadóban. 4154